



# Toetsbeleid 2025 -2029

*‘Onder de juiste omstandigheden willen jongeren leren.’*

Johannes Visser (2023)

# Inhoudsopgave

<b>Inleiding</b> .....	<b>5</b>
<b>1. Visie op onderwijs en toetsen</b> .....	<b>6</b>
1.1 Schets van de school .....	6
1.2 Visie op toetsing .....	7
1.3 Uitgangspunten van toetsing .....	7
<b>2. Toetsvormen, -weging en becijfering</b> .....	<b>9</b>
2.1 Toetsvormen en -weging .....	9
2.2 Summatief toetsen en formatief handelen .....	10
2.3 Methode onafhankelijke toetsen .....	10
2.4 Becijfering en cesuur .....	10
2.5 Cijfers op het rapport .....	11
2.6 Spieken .....	12
2.7 Surveilleren tijdens examenmomenten .....	12
2.8 Deadlines praktische opdrachten .....	13
2.9 Cijfers brugklas .....	13
2.10 Becijfering taal.....	14
<b>3. Hoeveelheid toetsen</b> .....	<b>15</b>
<b>4. Planning en spreiding van toetsen</b> .....	<b>18</b>
4.1 Achtergrond informatie .....	18
4.2 Toetsweken .....	19
4.2 Noteren leerstof toetsweek in Magister .....	22
<b>5. Toetsconstructie</b> .....	<b>23</b>
5.1 Taxonomie .....	23
5.2 Differentiatie in toetsen .....	24
5.3 Stappenplan toetsconstructie .....	25
5.4 Toetsformat .....	25
5.5 Constructie toetsvragen .....	26
5.6 Brongebruik .....	29
5.7 Correctiemodel .....	29
5.8 Rubric .....	30
<b>6. Kwaliteitseisen toetsen</b> .....	<b>31</b>
6.1 Validiteit .....	31
6.2 Betrouwbaarheid .....	31
6.3 Bruikbaarheid .....	32
<b>7. Toetsanalyse, nabespreking en feedback</b> .....	<b>34</b>
7.1 P-waarde .....	34
7.2 D-waarde .....	36

7.3 Nabespreking en feedback.....	36
7.4 Kwaliteitsanalyse door leerlingen .....	36
<b>8 Inhalen en herkansen.....</b>	<b>38</b>
8.1 Inhalen van toetsen.....	38
8.2 Langdurig verzuim.....	39
8.3 Herkansingen.....	39
<b>9 Cijfervergaderingen, overgangsnormen en diplomering .....</b>	<b>40</b>
9.1 Cijfer-, overgangs- en determinatievergaderingen .....	40
9.2 Overgangsnormen.....	41
9.3 Diplomering.....	41
<b>10 Kwaliteitsborging en aanbevelingen .....</b>	<b>42</b>
<b>Bijlage 1: Voorbeelden praktische opdrachten .....</b>	<b>44</b>
<b>Bijlage 2: Voorbeeld Rubric .....</b>	<b>45</b>
<b>Bijlage 5: Format PTO .....</b>	<b>48</b>
<b>Bijlage 6: Format PTA .....</b>	<b>49</b>
<b>Bijlage 7: Globale typering vmbo-b, vmbo-k en vmbo-tl leerling .....</b>	<b>50</b>
<b>Bijlage 8: Aantal toetsen per klas in schooljaar 22/23 .....</b>	<b>51</b>
<b>Bijlage 9: Het effect van toetsweken .....</b>	<b>53</b>

## Inleiding

Een toetsbeleidsplan in een tijd dat er om cijfers en met name om de hoeveelheid cijfers veel te doen is. Strookt dat wel met elkaar?

Uit onderzoek blijkt dat Nederlandse leerlingen hun onderwijs het laagst waarderen van alle leerlingen in Europa. Een mogelijke oorzaak daarvoor is de cijfercultuur die wij in Nederland met elkaar gecreëerd hebben. Leerlingen leren voor het cijfer en zijn binnen de kortste keren vergeten wat ze eigenlijk geleerd hebben. Ook wanneer ze daarvoor beloond zijn met een 9,0.

Leren voor een cijfer maakt dat leerlingen minder open staan voor nieuwe, leerzame en betekenisvolle ervaringen. Maar ook dat ze niet meer nadenken over wat ze eigenlijk aan het leren zijn (als het voor een cijfer is, dan zijn leerlingen bereid complete onzin uit het hoofd te leren) en dat ze zich voegen naar hetgeen ze denken dat de docent wil horen in plaats van moeite te doen om een eigen mening te formuleren (de mening van de docent zal wel het hoogste cijfer opleveren). Leerlingen leren voor de beloning, of om anderen en zichzelf niet teleur te stellen. Maar ze leren niet omdat ze zelf iets willen leren.

Maar onder de juiste omstandigheden willen jongeren wél voor zichzelf leren. Wanneer leerlingen iets leren wat ze zelf leuk en belangrijk vinden, dan maken ze zich de kennis en vaardigheden eigen. Wanneer leerlingen autonomie, competentie en verbondenheid voelen, gaan zij leren. Kortom: wanneer er sprake is van intrinsieke motivatie bij leerlingen, tevens een belangrijke voorspeller voor schoolsucces, dán willen zij leren. Dán gaat het hen niet langer om de beloning, maar om de bekroning.

Dit plan gaat over toetsen en over cijfers en over niets anders. Maar houd bij het lezen van dit plan het bovenstaande wel in je achterhoofd. Bespreek eens binnen de vakgroep of ieder cijfermoment noodzakelijk is. Geef leerlingen wat vaker feedback in plaats van een cijfer. Zorg voor betekenisvolle opdrachten. Geef de leerlingen eens de keuze in wat zij willen leren. En bedenk je dat leerlingen die niet gemotiveerd zijn om te leren het met de komst van ChatGPT stukken makkelijker hebben gekregen. Kortom: wakker die intrinsieke motivatie aan! Overigens wil dit niet zeggen dat kinderen nooit iets hoeven te leren wat zij niet leuk vinden of wat zij moeilijk vinden, maar we moeten wel proberen te streven naar die interne motivatie.

En als er wel een cijfer komt, zorg dan dat de toetsen en opdrachten van goede kwaliteit zijn. Hoe je dat doet, daarover meer in dit plan.

# 1. Visie op onderwijs en toetsen

## 1.1 Schets van de school

Het Huygens College is een kleine vmbo-school midden in Amsterdam met ongeveer 400 leerlingen. De leerlingen zijn afkomstig uit de hele stad, maar het merendeel komt uit de wijk Nieuw-West en het gros van de leerlingen heeft een migratieachtergrond.

Een aanzienlijk deel van de leerlingen heeft achterstanden op het gebied van taal en rekenen. De leerlingen krijgen daarom bewust les in kleine klassen van gemiddeld 18-20 leerlingen, zodat zij allemaal de aandacht krijgen die zij verdienen.

De school biedt in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg de profielen

Economie & Ondernemen (E&O) en Media, Vormgeving en ICT (MVI) aan.

In de theoretische leerweg wordt naast het profiel Economie ook het profiel Zorg & Welzijn aangeboden. MVI kan als keuzevak worden gekozen in de theoretische leerweg.

Wij zijn ons er van bewust dat onze leerlingen opgroeien in een maatschappij die complexer en diverser is dan ooit tevoren. En opgroeien in Amsterdam betekent dat onze leerlingen zich in een centrum van die complexiteit en diversiteit bevinden. Het is dan ook de missie van de school om de leerlingen te stimuleren tot een actieve, meedenkende en lerende houding en hen te leren hun vaardigheden en kennis toe te passen op (actuele) maatschappelijke en/of beroepsmatige problemen. Kortom, om hen te vormen tot sociale en kritische burgers en professionals die van meerwaarde zijn in hun latere beroep.

Het Huygens College wil het bovenstaande bewerkstelligen door aantrekkelijk onderwijs en een op de leerlingen afgestemd didactisch- en pedagogisch programma, gebaseerd op de uitgangspunten van de Amerikaanse wetenschapper, filosoof en pedagoog John Dewey: *“Een school moet zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeftes en interesses van alle leerlingen. Leren, leer je vooral door te doen, op onderzoek te gaan, het leren te evalueren en te monitoren en door probleemoplossend te leren denken”*, aldus de visie van de school.

In ons onderwijs wordt theorie daarom zoveel mogelijk verbonden met praktijk en actualiteit, waardoor de lesstof betekenisvol is en er meer samenhang ontstaat. Leren is volgens Dewey een sociaal proces van ervaring, interactie en participatie. Leerlingen leren hoe ze kennis kunnen toepassen en werken aan vaardigheden zoals samenwerken, plannen en presenteren. Zij gaan op onderzoek uit en denken na over de (grote maatschappelijke-) vraagstukken van deze tijd en over mogelijke oplossingen. Omdat de school zich midden in Amsterdam bevindt zou het jammer zijn om geen gebruik te maken van de omgeving. In diverse projecten werken leerlingen samen met de buurt

of zetten zij zich in voor de buurt(bewoners). In de 'HC-uren' is er aandacht voor de ontplooiing van talenten buiten het standaard schoolcurriculum om. Het betreft dan met name de ontplooiing van sportieve- en creatieve talenten.

Een van de voorwaarden om tot leren te komen is een veilig leer- en leefklimaat op school. Om dit te bewerkstelligen werkt het Huygens College volgens de filosofie van de Transformatieve School. De kern van deze filosofie gaat uit van een duidelijk normatief kader en hoge verwachtingen van alle leerlingen. Hoge verwachtingen komen tot uiting in het grote aantal kinderen dat opstroomt of een vak volgt op een hoger niveau.

## 1.2 Visie op toetsing

De visie die de school heeft op toetsing hangt uiteraard sterk samen met de visie die de school heeft op het onderwijs:

- Alle toetsen, schriftelijk of praktisch, gaan over stof die relevant is voor de leerlingen en die gebaseerd is op de eindtermen en of kerndoelen. In iedere toets is er aandacht voor de leefwereld van de leerlingen en of de actualiteit;
- Vakoverstijgende samenwerking wordt aangemoedigd;
- Naast summatieve toetsen besteed iedere sectie in iedere periode aandacht aan formatief handelen waardoor de leerlingen zicht krijgen op waar zij staan en zich verantwoordelijk gaan voelen voor hun eigen leerproces. Het gehele docententeam zal in schooljaar 23/24 en 24/25 geschoold worden in het toepassen van de principes van formatief handelen;
- In iedere periode maken de leerlingen voor elk vak minimaal 1 praktische opdracht. In deze opdracht moeten de leerlingen probleemoplossend te werk gaan en een onderzoekende houding aannemen. Samenwerking door leerlingen wordt hierbij aangemoedigd, maar is (nog niet) verplicht.

## 1.3 Uitgangspunten van toetsing

Toetsing wordt op het Huygens College ingezet om een breed en volledig beeld te krijgen van de ontwikkeling van de leerlingen ten opzichte van een bepaald/ bepaalde leerdoelen.

Een toets, schriftelijk of praktisch, is een moment waarop de leerling gevraagd wordt te laten zijn wat hij/zij kan. Een toets laat dus niet alleen zien welke kennis en vaardigheden een leerling nog niet beheerst, maar zeer zeker ook welke kennis en vaardigheden de leerling al wél beheerst. Een toets zou een succeservaring moeten zijn en niet een afrekening.

Toetsen, met uitzondering van een eindtoets of eindexamen, vormen het uitgangspunt van een vervolgplan: hoe gaan leerling en docent er samen voor zorgen dat de kennis en vaardigheden die

nog niet (volledig) beheerst worden, in voldoende mate beheerst gaan worden? Wat heeft de leerling nodig om de volgende stap(pen) te zetten?

Toetsen, schriftelijk of praktisch, leveren zinvolle informatie op voor:

- **Leerling:** door middel van gerichte feedback geeft het resultaat van de toets de leerling inzicht in de eigen ontwikkeling. Bijkomstig voordelen zijn dat de betrokkenheid, verantwoordelijkheid en motivatie van de leerling toeneemt.
- **Ouders/ verzorgers:** toetsresultaten geven ouders inzicht in de voortgang van hun kind. Centraal staat hetgeen de leerling al kan. Samen met het kind en de school kan een vervolgplan worden gemaakt.
- **Docent:** toetsresultaten geven de docent inzicht in de kwaliteit van zijn/ haar onderwijs: Welke werkvorm werkt? Welke manier van instructiegeven slaat aan? Welke stof moet extra worden uitgelegd? Met behulp van de toetsresultaten past de docent zijn/haar onderwijsinhoud, instructie en begeleiding waar nodig aan.
- **School:** toetsresultaten worden gebruikt voor evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs.

## 2. Toetsvormen, -weging en becijfering

### 2.1 Toetsvormen en -weging

Op het Huygens College wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende toetsvormen:

Toetsvorm	Afkorting	Weging tm examenprogramma	Weging in % examenprogramma
Toets	T	n.v.t.	10 - 12%
Proefwerk	PW	2	5 - 8%
Schriftelijke overhoring	SO	1	3 - 4%
Mondelinge overhoring	MO	1-2	3 - 8%
Praktische Opdracht	PO	1-2	3 - 8%

**Toets** = Schriftelijke toets uit de toetsweek die herkansbaar is en een grotere leerstofeenheid dan PW's en SO's toetst. Toetsweektoetsen zijn te herkansen\* mits aan de daarvoor gestelde voorwaarden is voldaan.

**Proefwerk** = Schriftelijke toets over een kleinere leerstofeenheid dan een T, maar een grotere leerstofeenheid dan een SO. De docent bepaald of een PW herkansbaar\* is of niet.

**Schriftelijke overhoring** = Schriftelijke toets over een kleine leerstofeenheid; kleiner dan de leerstofeenheid van een T of een PW. Een SO is niet herkansbaar.

**Mondelinge overhoring** = Een toets waarin de spreekvaardigheid of vakinhoud van een leerling mondeling wordt getoetst. De leerstofeenheid is kleiner dan de leerstofeenheid van een T of PW. Een mondeling is herkansbaar.

**Praktische opdracht** = Toetsing door middel van een opdracht, waarin naast kennis ook vaardigheden en houding worden getoetst. Het eindproduct én het proces staan centraal. De getoetste leerstofeenheid is kleiner dan de leerstofeenheid van een T. De leerling krijgt tussentijds feedback op het gemaakte werk en krijgt zodoende de kans het werk te verbeteren. Een PO is derhalve niet herkansbaar. Voor voorbeelden van praktische opdrachten zie bijlage 1.

\*Zie het kopje 'herkansingen' in hoofdstuk 8 voor de afspraken omtrent herkansingen.

## 2.2 Summatief toetsen en formatief handelen

De toetsen (zowel de schriftelijke als de praktische) die op het Huygens College worden afgenomen, hebben tot doel te beoordelen of leerlingen voldoen aan de gestelde norm; of zij de leerdoelen voldoende beheersen. De leerlingen krijgen een daadwerkelijke beoordeling (cijfer of g/v/o) die meetelt voor het rapport. Kortom de toetsen hebben een summatief karakter.

In aanloop van de summatieve toets kan de docent er voor kiezen een formatieve toets af te nemen. Deze toets heeft tot doel het kennen en kunnen van de leerlingen zichtbaar te maken. De leerling krijgt inzicht wat hij nog moet doen, waar hij zich nog moet ontwikkelen, vòòr de daadwerkelijke beoordeling.

De school is echter geen voorstander van het 'slechts' afnemen van een toets. Zij zet in op een breder proces van inzicht krijgen in eigen kunnen, weten waar een leerling staat en verantwoordelijkheid nemen voor het eigen leerproces, middels de werkwijze van formatief handelen. Een centrale plaats is er in deze werkwijze voor het geven van feedback en persoonlijke aandacht aan de leerling. De school gelooft dat het onderwijs hier beter van wordt.

Het gehele docententeam zal in schooljaar 2023-24 en 2024-25 geschoold worden in het proces van formatief handelen door medewerkers van de organisatie 'Toetsrevolutie'.

## 2.3 Methode onafhankelijke toetsen

Methode onafhankelijke toetsen zetten we in wanneer er twijfel is over het niveau van de leerling. Middels deze toetsen wordt in beeld gebracht in hoeverre de leerling zich ontwikkelt op het gebied van de basisvaardigheden ten aanzien van de landelijke norm en in vergelijking met de rest van de leerlingen in Nederland.

Voorbeelden van methode onafhankelijke toetsen die op school worden ingezet zijn Diataal (begrijpend lezen), Diawoord (woordenschat) en AMN (rekenen).

## 2.4 Becijfering en cesuur

Toetsresultaten worden binnen een week na afname ingevoerd in Magister.

Alle toetsen worden becijferd met een cijfer tussen de 1,0 en 10,0.

Het cijfer wordt berekend middels een cesuur en n-term.

De cesuur is de zak/slaaggrens bij de beoordeling van een toets. Waar ligt de grens tussen een voldoende en een onvoldoende? Standaard wordt uitgegaan van een cesuur van 50%. Een leerling moet voor een voldoende de helft van het maximaal aantal te behalen punten hebben behaald.

De n-term staat standaard op 1,0. Immers: een leerling kan geen cijfer lager dan een 1,0 halen.

Bovenstaande leidt tot de volgende formule voor het berekenen van het cijfer.

$$(Aantal\ behaalde\ punten / totaal\ aantal\ punten) \times 9 + 1$$

Wanneer een sectie/ vakdocent afwijkt van bovenstaande formule kan dit, desgevraagd, worden beargumenteerd. Echter, bij een evenwichtige toets is het niet nodig om met een afwijkende cesuur te werken. Aanpassen van de cesuur houdt dan ook per definitie een (toekomstige) aanpassing van de toets in. Immers in dit geval is de toets onevenwichtig en kan het volgende aan de hand zijn: de toets bevat constructiefouten, de toets bevat vragen die foutief gecodeerd zijn, de moeilijkheidsgraad is niet passend, de gokkans is te hoog of er is te veel voorstructurering in de bronnen.

*Let op:* het aanpassen van de n-term om onderscheid te maken tussen dakpanklassen (klassen met een combinatie van basis- en kaderleerlingen of kader- en tl-leerlingen) is geen geldige argumentatie. Zie het volgende kopje 'Becijfering dakpanklassen'.

## 2.5 Cijfers op het rapport

De leerlingen in de onderbouw krijgen voor ieder vak 2 cijfers op het rapport, te weten een basis- en een kadercijfer of een kader- en tl-cijfer. Deze cijfers komen tot stand na invoering van de scores in RTTI. De docent kiest voor de berekening van het cijfer de optie 'dakpanklas.'

Voor de berekening van de cijfers van deze zogenoemde dakpanklassen wordt het programma van rtti-online gebruikt. Nadrukkelijk is het niet toegestaan om het cijfer voor dergelijke klassen te berekenen door de n-term aan te passen. Leerlingen zijn in dergelijke dakpanklassen geplaatst om inzicht te krijgen in de mate waarop zij de verschillende cognitieve niveaus beheersen. Of te wel: hoe scoren zij op reproductie-, toepassings- en inzicht-vragen. Het aanpassen van de cesuur levert niet dit inzicht op, het programma van rtti-online wel. Zie hiervoor ook het kopje 'taxonomie' in het hoofdstuk 'toetsconstructie'.

De leerlingen in de bovenbouw krijgen voor ieder vak 1 cijfer op het rapport, te weten een basis-, een kader- of een tl-cijfer. Dit cijfer wordt berekend met de bovenstaande formule of middels RTTI.

Echter, bij leerlingen uit de bovenbouw die hier aanleiding toe geven wordt doormiddel van RTTI ook een opstroom- dan wel een afstroom cijfer berekend. Dit 'schaduwcijfer' wordt tijdens rapportvergaderingen gebruikt om weloverwogen keuzes over opstroom, dan wel afstroom te kunnen nemen.

## 2.6 Spieken

Wanneer een leerling tijdens het maken van een schriftelijke toets betrapt wordt op afkijken, wordt het reeds gemaakte werk ingenomen. De leerling krijgt een nieuw blaadje en werkt verder met de vragen waar hij/zij gebleven was. Nadrukkelijk: de leerling begint dus niet op nieuw.

Het ingenomen- en afgemaakte werk wordt door de vakdocent met elkaar vergeleken. Wanneer de vakdocent na deze vergelijking inderdaad onregelmatigheden constateert in het gemaakte werk, maakt deze daar a) schriftelijk melding van bij de examencommissie wanneer het een examenleerling betreft of b) melding van bij de sectie wanneer het een niet-examenleerling betreft.

In het geval van een examenleerling geldt dat wanneer spieken wordt vastgesteld, het cijfer 1,0 wordt ingevoerd. De leerling wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht. De leerling kan vervolgens nog schriftelijk bezwaar maken tegen deze beslissing.

In het geval van een niet-examenleerling geldt na het vaststellen van spieken dat het *eigen* gemaakte werk becijferd wordt. Een docent gaat na de beoordeling het gesprek aan met de leerling en diens ouders en maakt een notitie in magister.

Wanneer een niet-examenleerling meermaals op spieken of plagiaat wordt betrapt (getuige de notities in magister) zal een gesprek volgen met de teamleider en treft deze passende maatregelen.

Leerlingen die spieken faciliteren zullen hiervoor per overtreding, mits bewezen, worden gestraft met een punt aftrek van het totale cijfer.

Praktische opdrachten worden voor minimaal 75% op school gemaakt. Plagiaat is daarmee bijna uitgesloten. Echter, wordt er toch plagiaat vastgesteld dan worden aan dit onderdeel/ deze onderdelen geen punten toegekend.

Het vaststellen van dit plagiaat geschiedt door het stellen van een aantal inhoudelijke vragen aan de leerling over het deel van de opdracht waarbij plagiaat vermoed wordt. Wanneer de leerling deze vragen juist kan beantwoorden dan wordt de gehele opdracht nagekeken.

## 2.7 Surveilleren tijdens examenmomenten

Om de objectiviteit en betrouwbaarheid van toetsing te waarborgen, surveilleren vakdocenten niet bij hun eigen vaktijdens toetsweken, eindexamens of andere formele toetsmomenten die meetellen voor een cijfer of examenresultaat.

Op deze manier voorkomen we dat docenten — bewust of onbewust — leerlingen kunnen beïnvloeden of hulp bieden tijdens de toets. Dit draagt bij aan gelijke kansen voor alle leerlingen en versterkt de transparantie van ons toetsbeleid.

Uitzonderingen gelden voor toetsvormen waarbij aanwezigheid van de vakdocent noodzakelijk is, zoals mondelinge toetsen, praktische opdrachten en presentaties. In deze gevallen zijn altijd minimaal twee beoordelaars of surveillanten aanwezig, zodat ook hier de beoordeling zorgvuldig en eerlijk verloopt.

De procedure voor het surveilleren wordt voorafgaand aan de toetsweek of het examen per e-mail aan alle betrokken surveillanten verstrekt en dient zorgvuldig te worden opgevolgd.

## 2.8 Deadlines praktische opdrachten

Praktische opdrachten worden voor 75% op school tijdens de vaklessen gemaakt. Tussentijds controleert de docent de kwaliteit van het werk en geeft hierop feedback. Ook houdt de docent bij hoe er gewerkt is.

Omdat leerlingen ook moeten leren plannen en hoe om te gaan met deadlines, wordt de laatste 25% van de opdracht thuis gemaakt. De deadline voor het inleveren van de opdracht wordt minimaal 2 weken voor het verlopen ervan aan de leerlingen medegedeeld en genoteerd bij het huiswerk in magister. Leerlingen die zich niet aan de deadline houden krijgen een cijfer op basis van het in de les gemaakte werk en werkhouding, door de docent bijgehouden in de Excel sheet. (Zie H5, kopje 'Rubric')

Doordat er in de les aan de opdracht gewerkt wordt, kan de vakdocent vroegtijdig bij mentor en/of ouders aan de bel trekken wanneer de kwaliteit van het werk of de werkhouding onvoldoende is. Het cijfer 1,0 voor een praktische opdracht zou daarom in principe niet voor hoeven te komen.

## 2.9 Cijfers brugklas

In de eerste periode van de brugklas krijgen leerlingen geen cijfers lager dan een 4,0.

Voor deze leerlingen is alles nieuw: nieuwe klas, nieuwe vakken, nieuwe docenten, huiswerk, leren plannen, enzovoort. Mogelijkerwijs is dit de oorzaak van een laag cijfer. En omdat er minder periodes zijn en minder toetsmomenten in totaal, zijn cijfers lager dan een 4,0 moeilijk tot niet op te halen. Dit is schadelijk voor de motivatie van leerlingen.

De leerlingen met een cijfer 4,0 of lager volgen verplicht bijles in het vak. Deze bijles eindigt zodra de achterstand is weggewerkt. Docenten noteren daarom het daadwerkelijk behaalde cijfer wel in hun eigen administratie zodat zij een beeld hebben van de grote van de achterstand en de mate waarin deze is weggewerkt.

Leerlingen worden dus niet 'beloond' met een 4,0 maar worden verplicht tot bijles

Na periode 1 vervalt deze regel omdat leerlingen tegen die tijd gewend zouden moeten zijn aan het schoolse-systeem.

## 2.10 Becijfering taal

Dat leerlingen correct leren schrijven is een vaardigheid waar leerlingen hun hele leven plezier van hebben. Een groot deel van onze leerlingen kampt echter met taalachterstanden. Om deze achterstanden weg te werken wordt in iedere les aandacht besteed aan taal middels zogeheten taaldoelen.

Vanaf schooljaar 24/25 hanteert de school ook een schrijfwijzer waarbij er oa aandacht is voor a) juist gebruik van de kantlijn, b) gebruik van hoofdletters, c) gebruik van punten, d) grammaticaal correct formuleren en e) het voorkomen van spelfouten.

Schriftelijke toetsen zullen ook 'beoordeeld' worden op deze 5 punten.

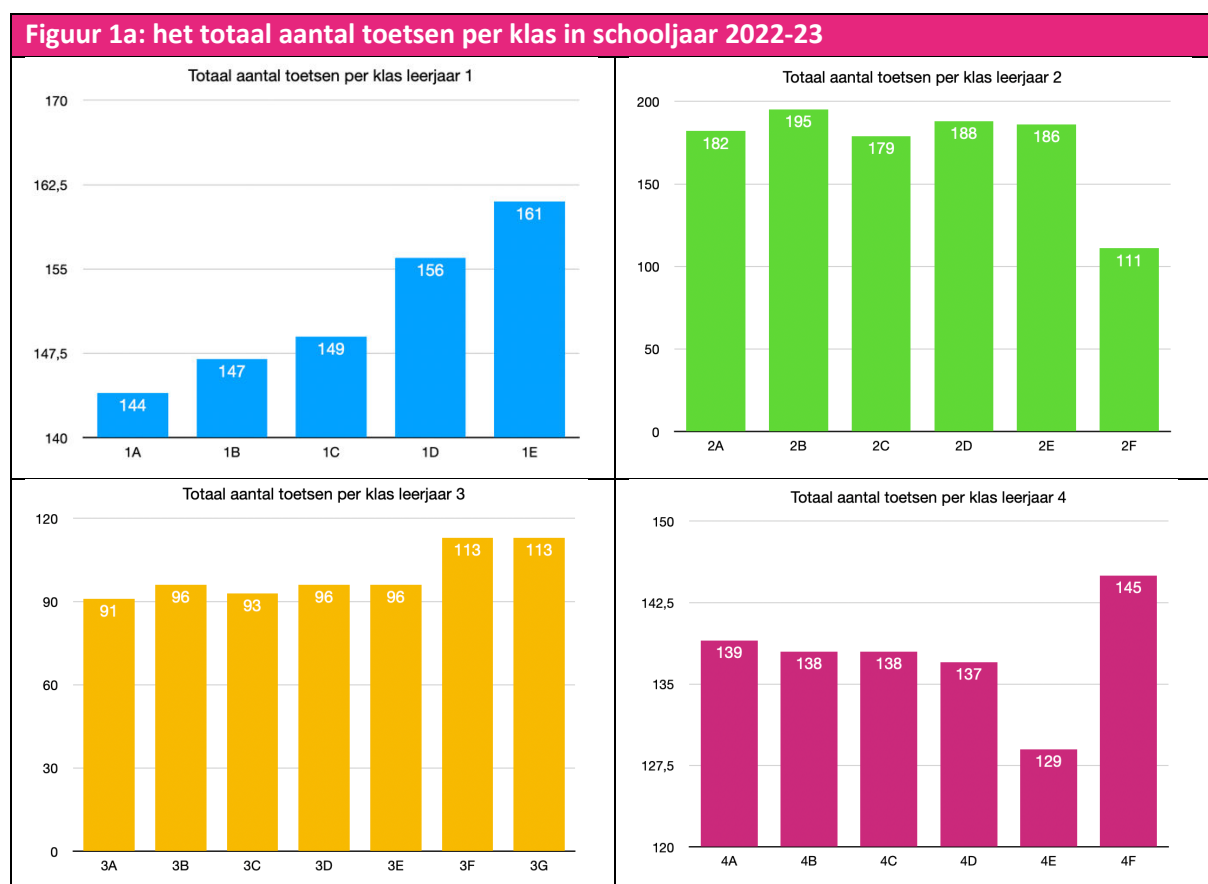
In de onderbouw noteren docenten op het werk van de leerlingen of zij meer of minder dan 5 fouten per genoemd onderdeel gemaakt hebben. Er worden hier nog geen punten voor toegekend/ingehouden.

In de bovenbouw noteren docenten op het werk van de leerlingen ook of zij meer of minder dan 5 fouten per genoemd onderdeel gemaakt hebben, maar worden hier wel punten voor toegekend/ingehouden. Het aantal punten dat aan deze taaldoelen wordt toegekend bedraagt maximaal 5% per toets.

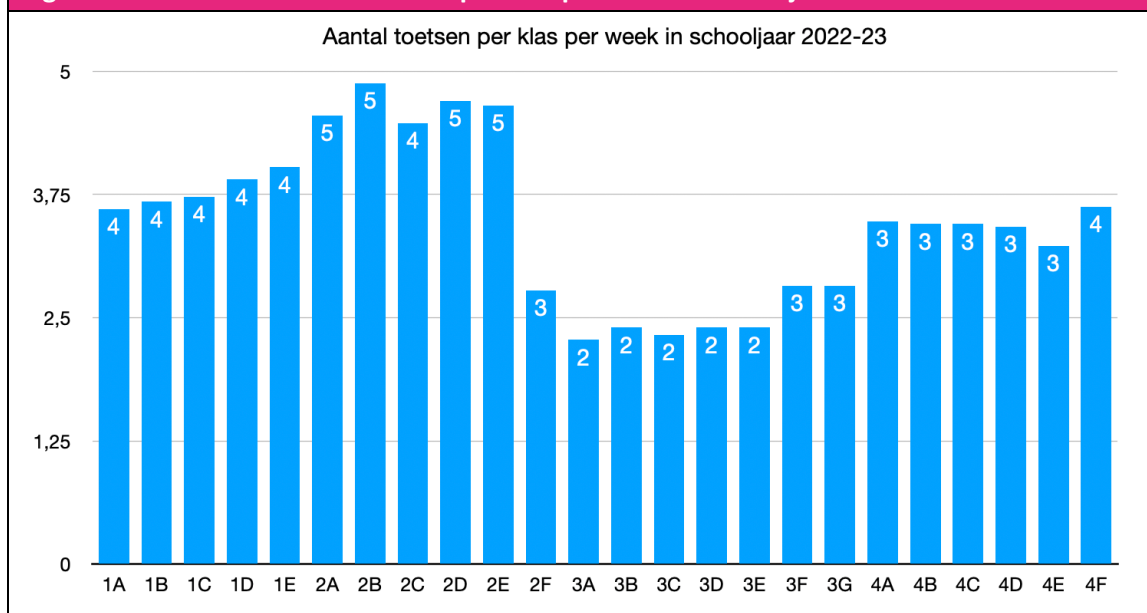
### 3. Hoeveelheid toetsen

Toetsen worden doelgericht ingezet. In navolging van dit uitgangspunt is besloten een maximum aan het aantal toetsen te stellen, zodat voorkomen wordt dat onnodig veel getoetst wordt. Om een zo breed en volledig mogelijk beeld te krijgen van de ontwikkeling van een leerling is ook een minimum aan het aantal toetsen vastgesteld.

Het maximum aantal toetsen is niet uit de lucht gegrepen. Voor schooljaar 2022-23 is het totaal aantal gegeven toetsen per klas in kaart gebracht, als ook het gemiddeld aantal toetsen per klas per schoolweek. Het betreft hier alle gegeven toetsen, dus zowel schriftelijke- als praktische toetsen en zowel toetsen die thuis voorbereid dienden te worden als toetsen die geen voorbereiding vereisten. De uitkomst is te zien in figuur 1a en figuur 1b.



**Figuur 1b: het totaal aantal toetsen per klas per week in schooljaar 2022-23**



Besloten is tot een maximum van drie toetsen per vak per periode. In ieder geval 1 van deze toetsen betreft een praktische opdracht, in overeenstemming met de visie van de school. Per schooljaar betekent dit dat er maximaal 9 toetsen per vak worden afgenomen, waarvan ten minste 3 keer een praktische opdracht. Het aantal formatieve toetsmomenten is onbeperkt.

Om een zo breed en volledig mogelijk beeld van de ontwikkeling van een leerling te krijgen, is het minimum aantal toetsen per vak per periode vastgesteld op 2. Dit mogen schriftelijke-, dan wel praktische opdrachten zijn of een combinatie van beiden. Mocht een leerling om wat voor reden dan ook een keer een misstap begaan qua cijfer, dan kan dit middels het 2<sup>e</sup> cijfer worden gecompenseerd en kunnen alsnog uitspraken worden gedaan over het niveau van de leerling.

Iedere periode worden er per vak dus maximaal 2 schriftelijke toetsen afgenomen. De visie van de school is echter gericht op actief en praktisch onderwijs en neigt dus naar meer praktische- i.p.v. schriftelijke toetsen. Maar, de school vindt het, gezien het feit dat er voor veel vakken nog steeds een schriftelijk examen (op papier of digitaal) wordt afgenomen, onwenselijk om geen schriftelijke toetsen meer af te nemen. Daarom is bepaald dat ieder vak minimaal 2 schriftelijke toetsen per schooljaar afneemt, met uitzondering van de vakken KCB, Drama, LO en MVI.

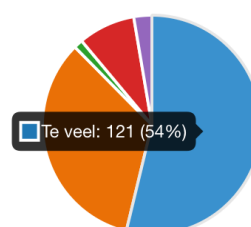
Ook het aantal schriftelijke toetsen per week is onderhevig aan een maximum, te weten maximaal 3 per week voor alle vakken tezamen. In de in schooljaar 2023-24 onder leerlingen afgenomen enquête, geven ook de leerlingen aan het aantal toetsen per week te veel te vinden en een aantal van drie schriftelijke toetsen per week de max te vinden (zie figuur 2a en b). Gezien het aantal toetsen per klas per week in schooljaar 2022-23 zou geen enkele sectie door dit aantal in verlegenheid moeten komen. Immers het totaal aantal toetsen in de grafiek van figuur 1b betreft naast schriftelijke toetsen ook praktische opdrachten.

**Figuur 2a: uitkomst leerlingenquête toetsdruk, vraag 1**

1. Wat vind jij van de hoeveelheid schriftelijke toetsen (overhoringen + proefwerken) die je **per week** krijgt?

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Te veel	121
<span style="color: orange;">●</span> Precies goed	76
<span style="color: green;">●</span> Te weinig	3
<span style="color: red;">●</span> Geen mening	19
<span style="color: purple;">●</span> Andere	6

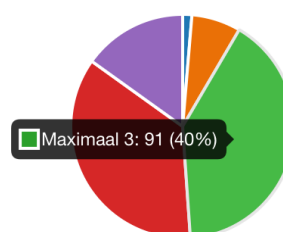


**Figuur 2b: uitkomst leerlingenquête toetsdruk, vraag 3**

3. Hoeveel schriftelijke toetsen (overhoringen en proefwerken) **per week** vind jij de max? Let op: toetsweken tellen niet mee!

[Meer details](#)

<span style="color: blue;">●</span> Maximaal 5	3
<span style="color: orange;">●</span> Maximaal 4	16
<span style="color: green;">●</span> Maximaal 3	91
<span style="color: red;">●</span> Minder dan 3	81
<span style="color: purple;">●</span> Andere	34

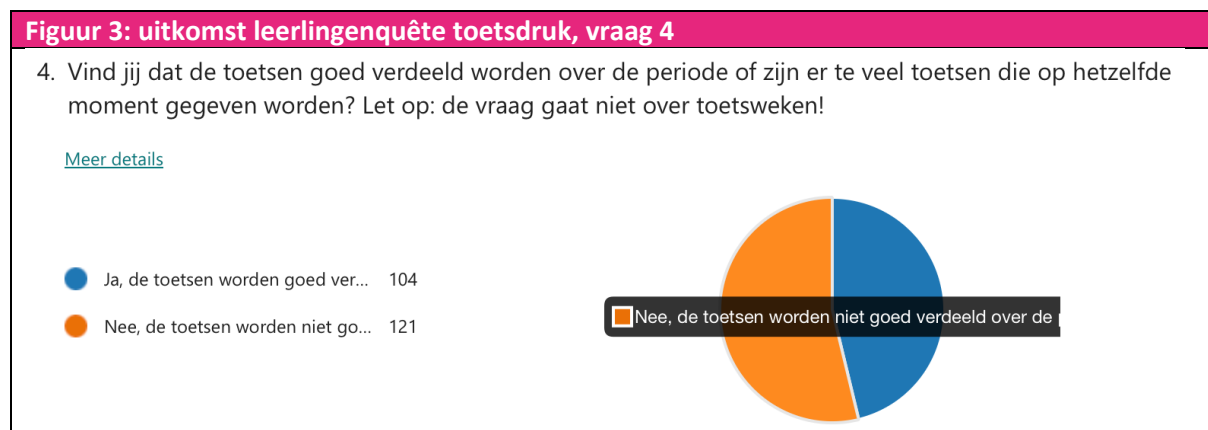


## 4. Planning en spreiding van toetsen

### 4.1 Achtergrond informatie

Op het Huygens College is de spreiding van toetsen verre van gelijkmatig.

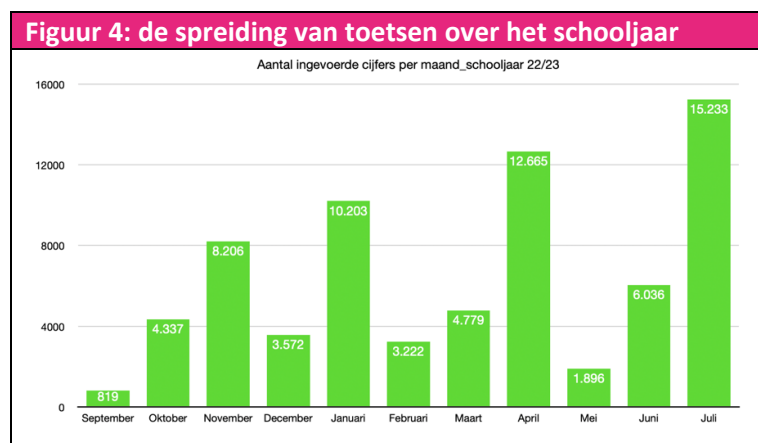
Leerlingen geven in de onder hen afgenomen enquête in schooljaar 2023-24 ook dat schriftelijke toetsen beter over een periode verdeeld kunnen worden. Zie figuur 3.



De ontwikkelgroep toetsbeleid, heeft de spreiding van toetsen nader onderzocht. In figuur 4 is te zien dat het gros van de toetsen in schooljaar 22-23 werd afgenomen in 4 van de 11 schoolmaanden, te weten november, januari, april en juli. (Augustus is in de grafiek niet meegenomen omdat deze maand geheel in de zomervakantie viel en er dus geen toetsen in deze maand zijn afgenomen.)

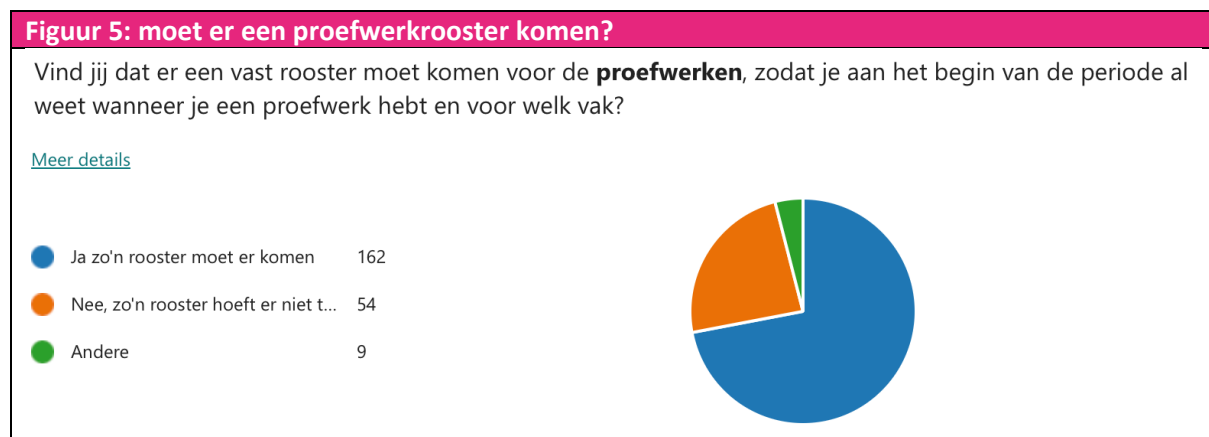
Alle vier deze maanden betroffen maanden waarin het einde van een periode viel en waarin zodoende de cijfers voor alle vier de leerjaren moesten worden ingeleverd, hetgeen een toename van het aantal toetsmomenten kan verklaren.

Echter, in drie van deze vier maanden vond slechts voor 1 leerlaag een toetsweek plaats en ontstond zodoende een door de school afgedwongen cluster van toetsen. De grafiek lijkt echter meer te geven van een afgedwongen cluster van toetsen voor álle leerjaren, hetgeen dus niet het geval was.



De school vindt een dergelijke ongelijkmatige spreiding van toetsen over het schooljaar niet wenselijk.

Uit de onder de leerlingen afgenomen enquête blijkt dat zij het fijn zouden vinden wanneer de data van de af te nemen proefwerken aan het begin van iedere periode bij hen bekend is. Zie figuur 5.



Hoewel de vraag is gesteld of de leerlingen behoefte hebben aan een proefwerkrooster (een vraag die zij overtuigend met 'ja' beantwoorden), raadt de toetsbeleidgroep een rooster aan voor alle schriftelijke toetsen. Zie ook het slothoofdstuk 'Aanbevelingen'. Op deze manier kan het maximum van 3 schriftelijke toetsen per week geborgd worden en is een evenwichtiger spreiding van toetsen over de periode mogelijk.

Vaksecties kunnen hun voorkeur uitspreken voor toetsmomenten. Echter, het maximum van 3 schriftelijke toetsen per week zal leidend zijn. Dit betekent dat toetseenheden mogelijk gesplitst en samengevoegd zullen worden, hetgeen altijd in overleg zal gebeuren met de secties.

## 4.2 Toetsweken

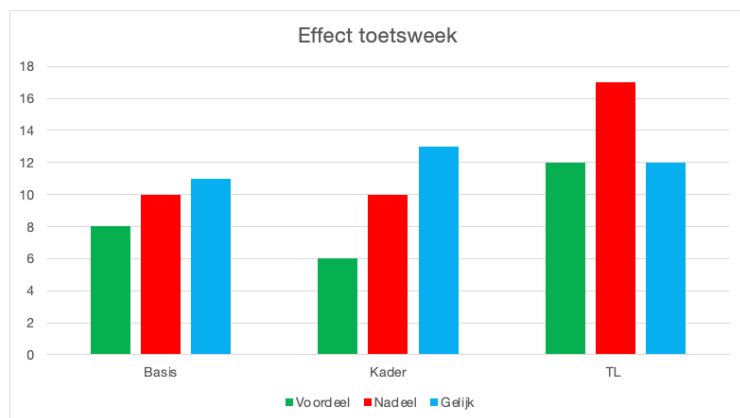
Het Huygens College hanteert sinds jaar en dag een toetsweek aan het einde van iedere pta- periode. Het idee achter deze toetsweek is dat de leerlingen ervaring opdoen met de werkwijze en regels van het centrale eindexamen.

Het staat buiten kijf dat het eindexamen een serieuze aangelegenheid is en daardoor leeft de gedachte dat de leerlingen zich op de toetsweektoetsen ook serieus voorbereiden. Echter, er wordt ook een grotere hoeveelheid stof afgetoetst op examenniveau.

De taakgroep 'toetsbeleid' heeft onderzocht hoe de cijfers uit de toetsweek zich verhouden tot de reguliere toetsen (dat wil zeggen: toetsen die gedurende de periode worden afgenomen) met als doel uitspraken te kunnen doen over het nut van toetsweken. Daartoe heeft de taakgroep de

resultaten van de toetsweken van 2 schooljaren, te weten 21/22 en 22/23, vergeleken met de reguliere cijfers. De resultaten zijn zichtbaar in figuur 6.

**Figuur 6: het effect van toetsweken in schooljaar 21/22 en 22/23**



**Voordeel** = leerlingen behaalden in de toetsweken een gemiddeld hoger cijfer dan dat zij gemiddeld voor een reguliere toets haalden. Dat wil zeggen: het gemiddelde cijfer voor de toetsweektoetsen lag tenminste 0,3 punten hoger voor een vak dan het gemiddelde cijfer voor de reguliere toetsen van datzelfde vak.

**Nadeel** = leerlingen behaalden in de toetsweken een gemiddeld lager cijfer dan dat zij gemiddeld voor een reguliere toets haalden. Dat wil zeggen: het gemiddelde cijfer voor de toetsweektoetsen lag tenminste 0,3 punt lager voor een vak dan het gemiddelde cijfer voor de reguliere toetsen van datzelfde vak.

**Neutraal** = leerlingen behaalden geen significant hogere of lagere gemiddelde cijfers voor de toetsweektoetsen dan voor de reguliere toetsen. Dat wil zeggen: het verschil, positief en negatief, was kleiner dan 0,3 punt tussen het gemiddelde cijfer voor de toetsweektoetsen en het gemiddelde cijfer voor de reguliere toetsen.

Op basis van bovenstaande gegevens kan niet geconcludeerd worden of de nadelige resultaten het gevolg zijn van een matige voorbereiding of te moeilijke stof en/of dat de positieve resultaten het gevolg zijn van een degelijke voorbereiding of goede beheersing van de stof. Het dient aanbeveling om dit nader te onderzoeken. Zie het hoofdstuk 'Aanbevelingen'.

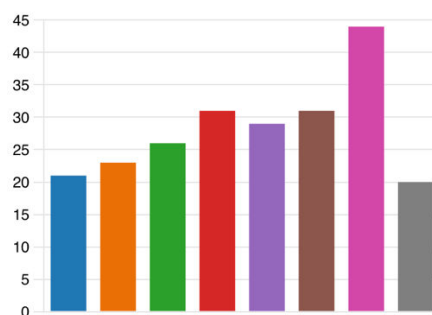
De leerlingen is ook gevraagd hoe zij denken over toetsweken. Zie figuur 7.

**Figuur 7: hoe denken leerlingen van iedere leerjaar over toetsweken?**

Vind jij dat er voor jouw leerjaar een toetsweek moet komen (of moet blijven)?

[Meer details](#)

- Ja er moet een toetsweek kome... 21
- Ja er moet een toetsweek kome... 23
- Ja er moet een toetsweek kome... 26
- Ja er moet een toetsweek kome... 31
- Nee er moet geen toetsweek ko... 29
- Nee er moet geen toetsweek ko... 31
- Nee er moet geen toetsweek ko... 44
- Nee er moet geen toetsweek ko... 20



Wat opvalt is dat leerlingen die al ervaring hebben met een toetsweek, de leerlingen uit leerjaar 4, in meerderheid kiezen voor een toetsweek. In de vervolgvraag waarbij om een onderbouwing van het antwoord is gevraagd, geven zij aan dat de toetsweken goed voorbereiden op het centrale examen.

Een klein gedeelte van de groep leerlingen zonder ervaring met een toetsweek pleit voor een dergelijke week. Zij zien in een toetsweek een oplossing voor een betere spreiding van de toetsen en zien in een toetsweek een kans om te laten zien wat zij daadwerkelijk in huis hebben.

Maar verreweg het grootste gedeelte van de groep leerlingen die nog geen ervaring heeft met een toetsweek, ziet deze ook niet zitten. Zij geven massaal aan een toetsweek als stressvol te ervaren.

Omdat er nog geen nader onderzoek is gedaan naar het effect van toetsweken en de voorkeur van leerjaar 4, de groep met ervaring, uitgaat naar een toetsweek blijft de procedure (voorlopig) gelijk. Iedere pta periode zal worden afgesloten met een toetsweek.

De SE-toetsweken vinden op de volgende momenten plaats ->

Eind periode 1 jaar 3 (PTA 1) -> uitsluitend voor E&O/ MVI en Ma1

Eind periode 2 jaar 3 (PTA 2)

Eind periode 3 jaar 3 (PTA 3)

Eind periode 1 jaar 4 (PTA 4)

Eind periode 3 jaar 4 (PTA 5)

Eind periode 3 jaar 4 (PTA 6)

<b>Figuur 8: toetsweek vakken</b>					
<b>Toetsweek vakken vmbo-basis Economie</b>					
PTA 1	PTA 2	PTA 3	PTA 4	PTA 5	PTA 6
Maatschappijleer EO	Nederlands Engels Frans/Wiskunde Economie Maatschappijleer EO	Nederlands Engels Frans/Wiskunde Economie Maatschappijleer EO	Nederlands Engels Frans/Wiskunde Economie EO	Nederlands Engels Frans/Wiskunde Economie EO	Nederlands Engels Frans/Wiskunde Economie EO
<b>Toetsweek vakken vmbo-basis MVI</b>					
PTA 1	PTA 2	PTA 3	PTA 4	PTA 5	PTA 6
Maatschappijleer	Nederlands Engels Wiskunde Nask Maatschappijleer	Nederlands Engels Wiskunde Nask Maatschappijleer	Nederlands Engels Wiskunde Nask	Nederlands Engels Wiskunde Nask	Nederlands Engels Wiskunde Nask
<b>Toetsweek vakken vmbo-TL</b>					
PTA 1	PTA 2	PTA 3	PTA 4	PTA 5	PTA 6
Maatschappijleer	Nederlands Engels Frans Economie/ Biologie/ Wiskunde/ Mask Maatschappijleer Aardrijkskunde Geschiedenis	Nederlands Engels Frans Economie/ Biologie/ Wiskunde/ Mask Maatschappijleer Aardrijkskunde Geschiedenis	Nederlands Engels Frans Economie/ Biologie/ Wiskunde/ Mask Aardrijkskunde Geschiedenis	Nederlands Engels Frans Economie/ Biologie/ Wiskunde/ Mask Aardrijkskunde Geschiedenis	Nederlands Engels Frans Economie/ Biologie/ Wiskunde/ Mask Aardrijkskunde Geschiedenis

## 4.2 Noteren leerstof toetsweek in Magister

Om transparantie en gelijke voorbereidingstijd voor alle leerlingen te waarborgen, wordt van docenten verwacht dat zij de leerstof voor elke toets in de toetsweek duidelijk beschikbaar stellen in Magister.

Uiterlijk één week vóór aanvang van de toetsweek plaatsen docenten de leerstof die leerlingen moeten beheersen voor de toets.

Deze leerstof omvat:

- een overzicht van de te leren stof (hoofdstukken, paragrafen, thema's, begrippen, etc.);
- eventuele oefenopgaven of oefentoetsen;
- ondersteunend lesmateriaal, zoals uitlegvideo's of presentaties.

De leerstof wordt geplaatst door op de dag van de toets een gezamenlijke afspraak aan te maken in Magister, waarin duidelijk wordt vermeld:

- de naam van het vak;
- het type toets (bijvoorbeeld: "Toetsweek 1 – Geschiedenis – Hoofdstukken 3 en 4");
- de beschrijving van de leerstof en/of een link naar het bijbehorende materiaal.

Op deze manier kunnen leerlingen in hun Magister-agenda eenvoudig terugvinden wat zij moeten leren en wanneer de toets plaatsvindt.

### Instructie aanmaken gezamenlijke afspraak in Magister

1. Log in op Magister Web.
2. Ga in het hoofdmenu naar Agenda.
3. Kies de datum van de toets.
4. Klik op "Nieuwe afspraak" en selecteer "Gezamenlijke afspraak".
5. Vul de volgende velden in:
6. Titel: vermeld het vak en de toets (bijv. "Toetsweek – Wiskunde – Hoofdstuk 5 en 6").
7. Omschrijving: geef aan welke stof leerlingen moeten leren en voeg eventuele links of bestanden toe (zoals oefenopgaven of video's).
8. Deelnemers: selecteer de leerlinggroepen die de toets maken.
9. Klik op Opslaan.

Leerlingen zien de afspraak direct in hun Magister-agenda, inclusief de bijgevoegde leerstof.

## 5. Toetsconstructie

### Backwardsdesign en constructive alignment

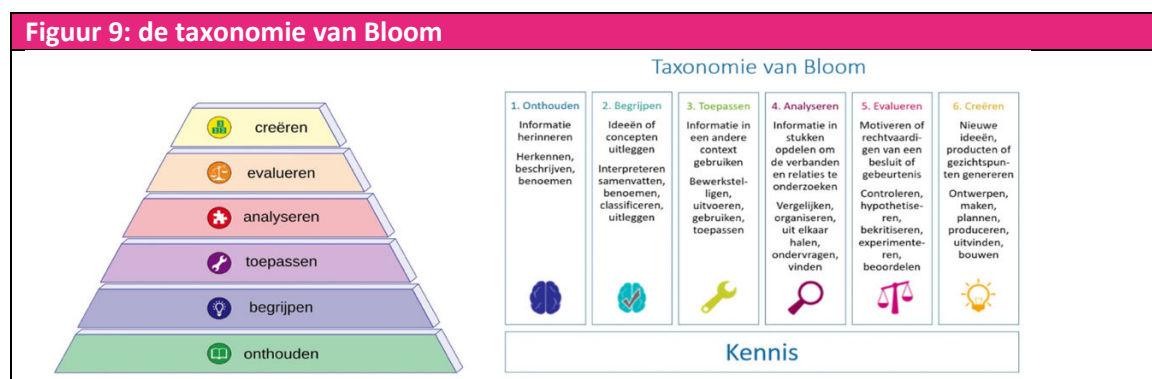
Veel docenten beginnen bij het ontwerpen van hun lessen bij de toets, al dan niet aangeleverd door de gebruikte methode en redeneren van daaruit terug. Echter, het risico bestaat dan dat de constructieve afstemming tussen je leerdoelen, activiteiten en toetsvorm onvoldoende gewaarborgd is. Namelijk, veel docenten maken toetsen met grotendeels alleen reproductie vragen. Dat geldt ook voor de beste leraren en ook voor veel van de methodetoetsen. Ook in die toetsen wordt vaak reproductie van kennis gemeten, terwijl in de bovenbouw steeds meer gevraagd wordt om integreren en toepassen van kennis. Kortom, er is sprake van een kloof tussen de toetsen en wat een leerling moet kunnen op het eindexamen.

Vertrek daarom bij het maken van een toets vanuit de leerdoelen. Start bij het eindexamen: wat moet een leerling kennen en kunnen om te slagen? Wat is de verhouding tussen kennen en kunnen? Zie hiervoor ook het kopje 'taxonomie'. Werk vanuit het eindexamen terug naar de brugklas. Kortom, werk bij het vormgeven van je toetsmomenten vanuit het principe van achterwaarts ontwerp.

Kies op basis van je leerdoelen de meest geschikte toetsvorm. Pas nadat je op basis van de leerdoelen de toets hebt gemaakt, bepaal je welke theorie je behandelt en welke activiteiten je aanbiedt om je leerlingen te laten oefenen met de stof. Kortom, je leerdoelen zorgen voor samenhang tussen je toets en je lesinhoud. Of te wel: er is sprake van constructive alignment.

### 5.1 Taxonomie

Bij het opstellen van toetsvragen is het handig om een taxonomie te gebruiken. Op het Huygens College is gekozen voor de taxonomie van RTTI die gebaseerd is op de taxonomie van Bloom (Zie figuur 9). Het doel van de taxonomie is tweeledig. Ten eerste draagt het bij aan de validiteit van de toets: meet de toets het juiste niveau, passend bij het onderwijstype en leerjaar van de leerlingen? Ten tweede dient de taxonomie als middel om gericht feedback te kunnen geven aan de leerling: maakt de leerling vooral fouten bij reproductievragen, of juist op het niveau van toepassen of inzicht



RTTI

- **Reproductie (=weten)**-> vragen die toetsen of de leerling bepaalde kennis kan reproduceren.
- **Toepassingsgericht 1 (=doen)** -> vragen die toetsen of de leerling kennis kan toepassen in situaties die de leerling al geoefend heeft. De vraag, de situatie en de methode zijn allemaal gegeven. De leerling hoeft alleen op het antwoord te komen.
- **Toepassingsgericht 2 (=doen)** -> vragen die toetsen of de leerling kennis kan toepassen in nieuwe situaties. De vraag en de situatie zijn gegeven, maar de leerling moet zelf beslissen welke methode hij/zij gaat gebruiken.
- **Inzicht (=snappen)** -> vragen waarbij de leerling zelf moet achterhalen hoe hij/zij het vraagstuk gaat aanpakken. Alleen de vraag is gegeven, de rest moet de leerling zelf bedenken: om welke leerstof het gaat, wat voor antwoord hij/zij moet geven, met welke methode/stappenplan etc.

Het programma van [rttionline.nl](http://rttionline.nl) toont direct of een toets de juiste cognitieve verhouding heeft voor iedere leerlaag en iedere studierichting. Heeft de door jouw gemaakte of gebruikte toets niet de juiste verhouding, pas de toets dan waar nodig aan of verantwoord waarom vastgehouden wordt aan de onevenwichtige verdeling van cognitieve niveaus.

RTTI-online wordt in ieder geval voor ieder afgenomen *proefwerk* en iedere afgenomen *toets* gebruikt.

## 5.2 Differentiatie in toetsen

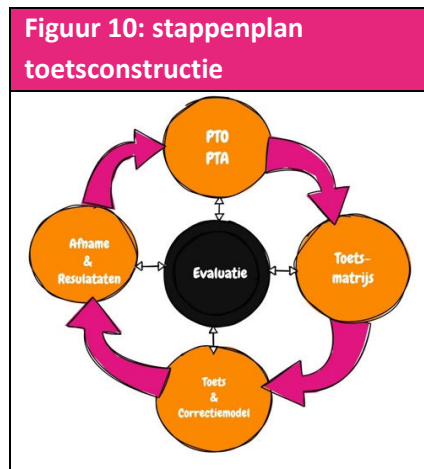
Op het Huygens College wordt geprobeerd middels differentiatie recht te doen aan de verschillen tussen leerlingen. Differentiatie beperkt zich niet tot de lessen, maar wordt ook doorgevoerd in de toetsen. Dit kan er als volgt uitzien:

- Differentiatie in niveau binnen een toets (vragen op verschillende cognitieve niveaus);
- Bonusvragen;
- Vragen over basisstof en/of extra stof;
- Verschil in normering basis-, kader- en tl-cijfer;
- Keuze bij toetsvorm (bijv. presentatievorm mogen kiezen);
- Gebruik voorzieningen bij toetsing zoals een woordenboek, atlas of binas;
- Niveautoetsen na vakkenpakketkeuze (vakken op een hoger niveau volgen en afsluiten);
- Verschil in beoordeling bij praktische opdrachten al naar gelang inzet, werkhouding, inhoudelijke prestatie, enz;
- Tempodifferentiatie.

### 5.3 Stappenplan toetsconstructie

Bij het ontwerpen van een toets hanteert de school een vast stappenplan. Zie figuur 10.

1. De met het PTO/ PTA na te streven leerdoelen vormen het uitgangspunt van de toets.
2. Om er zeker van te zijn dat alle leerdoelen in voldoende mate terugkomen in de toets(en) wordt een toetsmatrijs opgesteld (zie bijlage 4 voor een voorbeeld en zie de map 'onderwijs' voor een bewerkbaar exemplaar).
3. Maak vervolgens de toets en stel ook direct het correctiemodel op. Door direct het correctiemodel te maken valt op of alle vragen even duidelijk zijn. Blijkt dit niet het geval, pas de vraag gelijk aan.
4. Neem de toets af en analyseer de resultaten. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Toetsanalyse'.

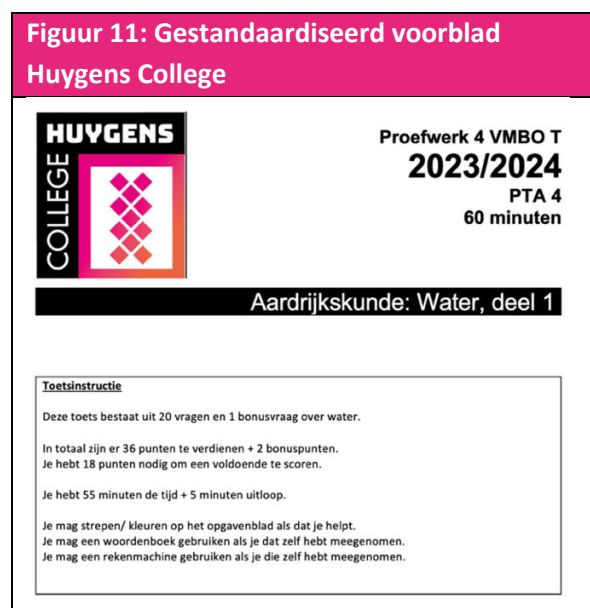


### 5.4 Toetsformat

Op het Huygens College wordt voor alle schriftelijke toetsen een vast format gebruikt.

Dit format bevat de volgende onderdelen:

1. Voorblad (Zie figuur 11)
  - Huygens logo
  - Toetstype + leerjaar + niveau
  - Schooljaar
  - Toetsduur
  - Vak + titel van de toets
  - Toetsinstructie



De toetsinstructie bestaat uit het totaal aantal vragen, maximaal aantal te behalen punten (inhoudelijk + taal), cesuur, tijdsduur van de toets en de eventueel toegestane hulpmiddelen.

De aanpasbare versie van het voorblad is te vinden in de map 'onderwijs' en de 'docenten'.

2. Toetsopgaven (Zie figuur 12)
  - Vraag + nummering
  - Eventuele bronnen (genummerd)
  - Aantal punten per vraag
  - Taxonomie
  - Woordenlijst met uitleg onbekend veronderstelde schooltaalwoorden

De aanpasbare versie van de toetsvraag opmaak is te vinden in de map 'onderwijs' en de map 'docenten'.

**Figuur 12: Gestandaardiseerde opmaak toetsvragen**

**Vraag 1: Gebruik voor deze vraag bron 1**

**Bron 1: Doorsnede van de duinen**

**Woordenlijst:**

- *Verklaren = maak duidelijk of leg uit.*

T2 a) Met welke kleur wordt het zoete water in bron 1 aangegeven? 1 pt  
 b) Verklaar met behulp van de bron dat de duinen verzilten als er meer zoetwater uit de duinen wordt gewonnen.

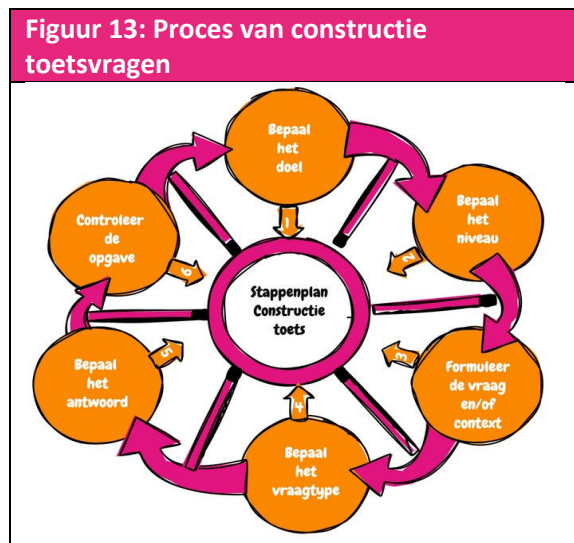
### 5.5 Constructie toetsvragen

Ook bij het opstellen van een toetsvraag wordt een vast stappenplan gebruikt. Zie figuur 13.

Toelichting bij figuur 13

1. Bepaal het doel -> wat moet de opgave inhoudelijk meten? Denk aan:

- Eindtermen/ tussendoelen
- PTA/ PTO
- Leerdoelen/ toetsdoelen



2. Bepaal het niveau -> op welk cognitief niveau moet de vraag gesteld zijn?

- Reproductie (=weten)
- Toepassing 1 (= doen)
- Toepassing 2 (= doen)
- Inzicht (= snappen)

3. Formuleer de vraag en/of de context -> gebruik je een bron en/of context? + waar let je op bij het formuleren of selecteren van een vraag?

- Functioneel
- Realistisch
- Passend bij de doelgroep
- Cultuur- en religieonafhankelijk
- Passend taalniveau

4. Bepaal het vraagtype -> welk vraagtype is passend?

- Kort-antwoordvraag
- Lang-antwoordvraag
- Invulvraag
- Meerkeuzevraag
- Multikeuzevraag
- Juist/onjuist vraag
- Combinatievraag

5. Bepaal het antwoord -> wat is het juiste antwoord en hoe ken je punten toe aan het juiste antwoord?

- Antwoordsleutel(s)
- Realistische antwoord alternatieven
- Scoringsvoorschrift deelscores

6. Controleer de opgave -> is de opdracht betrouwbaar en bruikbaar?

- Specificiteit
- Discriminatie
- Objectiviteit
- Eenduidigheid
- Onafhankelijkheid
- Taalkundige correctheid

Het is van groot belang dat de kwaliteit van de toetsvragen in orde is. Neem daarbij de 6 volgende punten in acht:

1. Specificiteit -> de vragen zijn relevant en hebben betrekking op de leerstof of de toetsdoelen. Ook zijn de vragen zo gesteld dat alleen leerlingen die de leerstof voldoende beheersen de vraag juist kunnen beantwoorden. Algemene kennis speelt geen rol.
2. Discriminatie -> de moeilijkheidsgraad van de vragen sluit aan bij het bijbehorende niveau en leerjaar. Ook maken de vragen onderscheid tussen vaardige en minder vaardige leerlingen (zie ook het hoofdstuk 'Toetsanalyse').
3. Objectiviteit -> er wordt gevraagd naar een feit of een geleerd principe. Naar een mening vraag je alleen als het specifieke doel van de vraag is om een mening te kunnen geven en te kunnen onderbouwen.
4. Eenduidigheid -> iedere leerling interpreteert de vraag op dezelfde manier. De vragen zijn nauwkeurig en concreet geformuleerd en er is gezorgd voor voldoende informatie over de inhoud en vorm van het gewenste antwoord. De vragen bevatten geen irrelevante gegevens. Context en bronnen zijn dus functioneel en het is duidelijk bij welke vraag zij horen. Er worden geen strikvragen gesteld.
5. Onafhankelijkheid -> de vraag kan zonder informatie uit andere vragen beantwoord worden. Antwoordalternatieven van meerkeuzevragen overlappen elkaar inhoudelijk niet.
6. Taalkundige correctheid -> het taalniveau van de vraag mag niet van invloed zijn op de beantwoording. Formuleer vragen daarom kort, helder en eenvoudig én als vraag! Er worden geen onnodig complexe woorden gebruikt. Dit is nadrukkelijk niet hetzelfde als Jip en Janneke taal. De vragen bevatten geen spelfouten en zijn grammaticaal juist. Probeer ontkenningen in de vraag zoveel mogelijk te voorkomen.

Een toets bestaat doorgaans uit verschillende typen vragen, maar de twee hoofdcategorieën zijn open- en geslotenvragen.

Voorbeelden openvragen	Voorbeelden geslotenvragen
Kort-antwoordvraag	Meerkeuzevraag
Lang-antwoordvraag	Multikeuzevraag
Invulvraag	Invulvraag met keuzeopties
	Juist/onjuist vraag
	Combinatievraag

Aan zowel open- als aan geslotenvragen zitten ook kwaliteitseisen ->

Openvragen:

- Geen meerdere vragen ineen;
- Vragen onafhankelijk van andere vragen (dus vraag a is niet nodig om vraag b te beantwoorden);
- Bevat informatie over wat er van de leerlingen verwacht wordt m.b.t. de lengte van het antwoord;
- Vraag is zo geformuleerd dat slechts één antwoord juist is.

Geslotenvragen:

- Vraag staat in vraagvorm en bevat dus een vraagteken;
- Antwoodalternatieven zijn vergelijkbaar qua vorm, lengte en zinsbouw;
- Antwoodalternatieven zijn onafhankelijk van elkaar;
- Afleiders zijn echt fout en plausibel;
- Meerdere onderdelen per antwoodalternatief vermijden (puzzel);
- Begrippen vermijden die een indicatie geven voor het goede antwoord;
- Dubbele ontkenningen vermijden;
- Antwoodalternatieven op alfabetische volgorde.

## 5.6 Brongebruik

Brongebruik is bij veel vakken cruciaal. Toch komt het met regelmaat voor dat de, in een toets opgenomen bronnen geen toegevoegde waarde hebben. Ze zijn niet nodig om de vraag te kunnen beantwoorden en hadden dus weggelaten kunnen worden.

Check dus goed of de bronnen nut hebben/ daadwerkelijk nodig zijn om de vraag te beantwoorden.

## 5.7 Correctiemodel

Het correctiemodel wordt meteen na het maken van de toets gemaakt, zodat eventueel onduidelijke vragen gelijk kunnen worden opgespoord.

Het correctiemodel bestaat uit drie onderdelen:

1. Antwoordmodel -> In het antwoordmodel beschrijf je nauwkeurig het goede antwoord of geef je voorbeelden van goede antwoorden. Eventueel geef je ook aan wanneer een antwoord gedeeltelijk goed is of geef je voorbeelden van voor de hand liggende foute antwoorden. Je

voorkomt dat andere beoordelaars andere criteria hanteren bij het nakijken en/of strenger of soepeler zijn.

2. Scoringsvoorschrift -> Per vraag geef je het maximaal aantal te behalen punten aan. Wanneer een antwoord ook gedeeltelijk juist kan zijn, neem je deelscores op. Bijvoorbeeld bij een vraag met maximaal 3 punten geef je aan wanneer je 0, 1, 2 of 3 punten toekent aan een antwoord. Je voorkomt dat andere beoordelaars aan eenzelfde antwoord een ander aantal punten toekennen. Tot slot zijn de punten evenwichtig verdeeld over de vragen: aan vergelijkbare vragen wordt een vergelijkbaar aantal punten toegekend.
3. Beoordelaarsinstructie -> Hierin neem je algemene afspraken op over de wijze van beoordelen. Hoe ga je om met doorwerkend fouten? Hoe ga je om met onleesbare antwoorden? Hoe ga je om met taalfouten? Er is duidelijk aangegeven hoe wordt omgegaan met antwoorden die niet aan de gestelde voorwaarden voldoen. Bijvoorbeeld: wanneer er om twee voorbeelden wordt gevraagd en een leerling noemt er drie, dan worden alleen de eerste twee voorbeelden beoordeeld. Zo voorkom je dat iedere beoordelaar hier anders mee omgaat.

## 5.8 Rubric

Praktische opdrachten worden nagekeken aan de hand van een vooraf opgestelde en met de leerlingen gedeelde rubric. In de rubric worden de verwachtingen voor de opdracht benadrukt aan de hand van beoordelingscriteria die naast vakkennis ook vaardigheden en werkhouding omvatten. Er wordt onderscheidt gemaakt tussen een onvoldoende, voldoende en goed beheersingsniveau van de beoordelingscriteria. Zie bijlage 2 voor het format van de op het Huygens College gehanteerde rubric. Een bewerkbare versie van deze rubric is te vinden in de map 'onderwijs'.

De becijfering van praktische opdrachten wordt bijgehouden in een, aan de opdracht aanpasbaar, Excel formulier. De scores op dit formulier worden met de leerlingen gedeeld en besproken gedurende de tijd dat zij aan de opdracht werken. De gekregen feedback wordt door de leerlingen gebruikt om de opdracht eventueel te verbeteren. Deze manier van werken sluit aan bij de principes van formatief handelen.

Voor een voorbeeld van het Excel formulier: zie bijlage 3.

Een bewerkbare versie van dit formulier is te vinden in de map 'onderwijs'.

Omdat werken met dit document enige kennis van Excel vereist wordt bij de start van schooljaar '24-'25 hierover een uitleg gegeven door de ontwikkelgroep 'toetsbeleid'.

## 6 Kwaliteitseisen toetsen

Een goede toets voldoet aan een aantal kwaliteitseisen, te weten: validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid.

### 6.1 Validiteit

Met validiteit bedoelen we of de toets meet wat hij zou moeten meten. Validiteit valt uiteen in twee subcategorieën ->

1. Inhoudsvaliditeit -> de toets dekt de behandelde leerstof op verantwoorde wijze af. De koppeling tussen de leerdoelen en de toets is essentieel. Welke kennis moet een leerling in de lessen verworven hebben? Wat moet hij/zij met die kennis kunnen doen? Verdeel de toetsvragen evenwichtig over de leerdoelen. Gebruik hiervoor de toetsmatrijs.
2. Begripsvaliditeit -> de toets toetst wat hij moet toetsen. Dat wil zeggen: de vragen zijn evenredig verdeeld over de behandelde leerstof (en zo niet, dan kan dit verantwoord worden) en de vragen gaan uitsluitend over deze leerstof/ er wordt niets anders getoetst. Gebruik ook hiervoor de toetsmatrijs.

### 6.2 Betrouwbaarheid

Je wilt met je toets iets kunnen zeggen over het niveau dat een leerling heeft en dit wil je kunnen beargumenteren tegenover de leerling, ouders en collega's. Daarom is het noodzakelijk dat een toets betrouwbaar is. Dat wil zeggen dat de toets bij een herhaalde afname onder dezelfde omstandigheden eenzelfde resultaat laat zien. Kortom: de toets meet consistent.

De betrouwbaarheid van een toets is afhankelijk van vier criteria:

1. Specificiteit -> alleen leerlingen die de leerstof beheersen kunnen de toetsvragen beantwoorden. De toets meet geen algemene kennis.
2. Differentiatie -> een betrouwbare toets maakt het verschil zichtbaar tussen vaardige en niet-vaardige leerlingen.
3. Objectiviteit -> gelijkwaardige antwoorden krijgen een gelijkwaardige beoordeling, ongeacht wie de toets nakijkt.
4. Lengte -> het aantal vragen in de toets is voldoende om uit te sluiten dat het resultaat een toevalstreffer is.

Let met name op de lengte van je toets in het geval dat deze uitsluitend gesloten/ meerkeuzevragen bevat. In figuur 14 zie je hoeveel tijd een leerling gemiddeld nodig heeft voor het beantwoorden van een gesloten vraag/ meerkeuzevraag met 2 tot 4 antwoord mogelijkheden.

**Figuur 14: gemiddelde beantwoordingstijd gesloten vragen**

Vraagtype	Gemiddelde beantwoordingstijd
Juist/ onjuistvragen	50 seconden
Meerkeuzevragen met 2 antwoordmogelijkheden	50 seconden
Meerkeuzevragen met 3 antwoordmogelijkheden	60 seconden
Meerkeuzevragen met 4 antwoordmogelijkheden	75 seconden

In figuur 15 valt te lezen hoeveel vragen er gesteld moeten worden om een betrouwbare toets af te nemen.

**Figuur 15: Aantal benodigde vragen voor een betrouwbare toets met gesloten vragen**

Aantal alternatieven	Aantal vragen
Meerkeuzevragen met 2 antwoordmogelijkheden	60 vragen
Meerkeuzevragen met 3 antwoordmogelijkheden	45 vragen
Meerkeuzevragen met 4 antwoordmogelijkheden	40 vragen

Uit bovenstaande valt af te leiden dat er 50 minuten nodig zijn om een betrouwbare toets van 40 meerkeuzevragen met 4 antwoordalternatieven af te kunnen nemen.

### 6.3 Bruikbaarheid

Een toets is bruikbaar wanneer deze praktisch uitvoerbaar en transparant is.

De praktische uitvoerbaarheid van een toets wordt beïnvloed door organisatorische aspecten: de locatie waarop de toets wordt afgenomen, het aantal mensen dat betrokken is bij de toets en de tijd die het afnemen van de toets kost (d.w.z. de lengte van de toets is passend bij de afname tijd).

Een toets is transparant wanneer de leerlingen vooraf weten:

- over welke lesstof de toets gaat en hoe zwaar elk onderdeel meetelt -> Wordt een bepaald onderdeel van de leerstof in mindere mate teruggevraagd, of weegt deze minder zwaar mee, dan dienen de leerlingen hier vooraf over geïnformeerd te zijn;
- op welke cognitieve niveaus zij de lesstof moeten beheersen;
- hoe zij beoordeelt gaan worden (bijvoorbeeld met een cijfer of g/v/o);
- of en hoe het resultaat gaat meetellen;
- welke hulpmiddelen zij mogen gebruiken;

Zorg ook voor een duidelijke, verzorgde en overzichtelijke lay-out én voor een complete toetsinstructie op de toets zelf. Zie hiervoor ook het kopje 'toetsformat' in het hoofdstuk 'toetsconstructie'.

## 7 Toetsanalyse, nabespreking en feedback

Op scholen worden veel toetsen afgenomen. Maar helaas worden deze toetsen nog te weinig gebruikt om van te leren:

- Niet door docenten als evaluatie instrument van het eigen onderwijs -> slechte resultaten worden te vaak aan leerlingen toegeschreven.
- Niet door leerlingen om te leren van de gemaakte fouten -> tijdens de nabespreking van een toets wordt gefocust op het sprokkelen van punten.

Wanneer je een toets hebt afgenomen, wil je echter op basis van de uitkomst uitspraken over de toets zelf en over het niveau van de leerlingen doen. Dit vraagt om een analyse van de uitkomsten op klas- en leerlingniveau ->

- Op klasniveau bestudeert de docent of er onderwerpen zijn waar de hele klas op uitvalt. Dit geeft informatie over waar in het onderwijs nog extra aandacht aan dient te worden besteed. Gebruik hiervoor de toetsmatrijs.
- Op toetsniveau bekijkt de docent of er toetsvragen zijn waar een groot deel van de klas op uitvalt en of dit veroorzaakt wordt door een toetsvraag die van onvoldoende kwaliteit is. Gebruik hiervoor de p-waarde.

### 7.1 P-waarde

Voor alle toetsvragen kan het percentage leerlingen berekend worden dat de vraag goed had. Dit noemen we de p-waarde.

De p-waarde per vraag is als volgt te berekenen:

$$P\text{-waarde} = A:N$$

Hierbij is A het aantal leerlingen dat de vraag goed heeft **óf** het aantal behaalde punten voor de vraag en is N het totaal aantal leerlingen **óf** het maximaal aantal te behalen punten voor de vraag.

De p-waarde wordt automatisch berekend door het programma RTTI-online.

De p-waarde ligt altijd tussen de 0 en de 1. Bij  $p=0$  hebben alle leerlingen de vraag fout en bij  $p=1$  hebben alle leerlingen de vraag goed.

## P-waarde en de gevolgen voor je toets

Een hele hoge of een hele lage p-waarde moet je aan het denken zetten. Mogelijk is er iets mis met de vraag. Onderzoek dit ->

- Waarom beheersen (bijna) alle leerlingen dit lesonderdeel (of juist niet)?
- Is het niveau van de vraagstelling te eenvoudig of juist te moeilijk?
- Is de vraag al bekend bij de leerlingen? (bij te makkelijk)
- Heb je een te hoge kwaliteit van het antwoord verlangt? (bij te moeilijk)
- Klopt het cognitieve niveau (RTTI) van de vraag?
- Deugt er iets niet aan de vraag en/of het antwoordmodel?

Vergelijk de p-waardes binnen de sectie. Bij te veel vragen met een erg lage of een erg hoge p-waarde neemt de kwaliteit van de toets af. Verbeter de toets dus als de p-waarde daartoe aanleiding geeft.

RTTI koppelt de p-waarde aan het cognitieve niveau van de vraag. Zie figuur 16 en 17.

Een hoge p-waarde in combinatie met een laag cognitief niveau is logisch. Je mag verwachten dat vragen op een lager cognitief niveau door veel leerlingen goed gemaakt worden.

Een lage p-waarde in combinatie met een hoog cognitief niveau is ook logisch. Immers: moeilijke vragen zullen door weinig leerlingen goed gemaakt worden.

Maar een hoge p-waarde in combinatie met een hoog cognitief niveau is onlogisch.

En ook een lage p-waarde in combinatie met een laag cognitief niveau is onlogisch.

Wanneer deze combinaties voorkomen, is onderzoek nodig:

- Verkeerde codering cognitief niveau?
- Onduidelijke vraag/ fout in de vraag?
- Fout in het correctiemodel?
- Of ligt het aan het niveau van de klas?

Kortom: de p-waarde geeft input om een vraag te verbeteren!

**Figuur 16: ideale p-waardes dakpanklassen**

	Vmbo b/k dakpanklas	Vmbo k/t dakpanklas
<b>R-vragen</b>	$>0,5 - \leq 1$	$>0,5 - \leq 1$
<b>T1-vragen</b>	$>0,5 - \leq 1$	$>0,5 - \leq 0,9$
<b>T2-vragen</b>	$>0,1 - \leq 0,4$	$>0,1 - \leq 0,5$
<b>I-vragen</b>	$>0,1 - \leq 0,4$	$>0,1 - \leq 0,5$

**Figuur 17: ideale p-waardes homogene klassen**

	Vmbo basis	Vmbo kader	Vmbo tl
<b>R-vragen</b>	$>0,5 - \leq 1$	$>0,7 - \leq 1$	$>0,7 - \leq 1$
<b>T1-vragen</b>	$>0,5 - \leq 1$	$>0,7 - \leq 1$	$>0,7 - \leq 1$
<b>T2-vragen</b>	$>0,1 - \leq 0,6$	$>0,2 - \leq 0,7$	$>0,2 - \leq 0,7$
<b>I-vragen</b>	$>0,1 - \leq 0,6$	$>0,2 - \leq 0,7$	$>0,2 - \leq 0,7$

## 7.2 D-waarde

Voor het analyseren van toetsen kan ook gebruik worden gemaakt van de d-waarde: de discriminerende waarde. De discriminerende waarde laat zien of een vraag goed onderscheidt maakt tussen leerlingen die de stof wel beheersen/ goed hebben geleerd/ goed hebben mee gedaan in de les en leerlingen die de stof niet beheersen/ niet goed hebben geleerd/ niet goed hebben meegedaan in de les. Je wilt dat de leerlingen die goed meedoen in de les en geleerd hebben beter scoren dan de leerlingen die niet goed meedoen en niet leren!

Voor alle toetsvragen kan de discriminerende waarde worden berekend. De ideale d-waarde is  $\geq 40\%$  (hoe hoger, hoe beter het onderscheidt tussen goede en minder goede leerlingen).

Echter, het berekenen van de d-waarde is statistisch zeer bewerkelijk en er kleven wetenschappelijke bezwaren aan. Ook moet voor het berekenen van de d-waarde de toets onder tenminste 30 leerlingen zijn afgenomen. Daarom wordt de d-waarde in de praktijk zelden door docenten berekend.

## 7.3 Nabespreking en feedback

Iedere toets wordt nabesproken met de leerlingen. De vakdocent denkt na over een zo effectief mogelijke manier van nabespreken, waarbij niet alleen het cijfer wordt teruggeven, maar de leerlingen ook feedback krijgen. In deze feedback wordt inzichtelijk gemaakt hoe de leerling gescoord heeft op de verschillende toetsonderdelen en hoe hij/zij gescoord heeft op de verschillende cognitieve niveaus (te weten reproductie, toepassing 1, toepassing 2 en inzicht).

## 7.4 Kwaliteitsanalyse door leerlingen

Tenminste 1 keer per periode doen de leerlingen, bij ieder vak waarvoor een schriftelijke toets gemaakt is, zelf een analyse. Hiervoor wordt de QA-vragenlijst uit het programma RTTI-online gebruikt. Deze analyse kan gecombineerd worden met de nabespreking van de toets.

Met deze kwaliteitsanalyse kunnen de leerlingen reflecteren op het door hen gemaakte werk. Bij iedere vraag waarvoor de leerlingen niet de maximale score hebben gehaald, gaan zij na hoe dit

komt en hoe zij dit bij een volgende toets kunnen voorkomen. Ook geven zij aan welke van de meest kansrijke leerstrategieën zij de komende periode gaan uitproberen en wat zij daarnaast nog meer willen gaan doen om zichzelf te verbeteren.

De door de leerlingen gemaakte analyse is inzichtelijk voor de vakdocent.

## 8 Inhalen en herkansen

Voor het inhalen en herkansen van toetsen gelden schoolbrede afspraken.

### 8.1 Inhalen van toetsen

Wanneer een leerling afwezig is bij een schriftelijke toets wordt de volgende procedure gevolgd ->

Stap 1: Noteer de absentie in magister

Stap 2: Ga naar de tegel 'docenten' -> 'toetsinhaal'

Stap 3: Vul alle gevraagde gegevens op de juiste plaats in

Stap 4: Breng de toets dezelfde dag, voorzien van naam en klas van de leerling en eigen afkorting naar het kantoor van de teamleider. Vrijdagmiddag 16.00 uur is de deadline voor het plaatsen van inhaaltoetsen voor de volgende week.

Stap 5: Vul in magister voor het cijfer 'Inh', totdat de teamleider uitsluitsel geeft over de geldigheid van het verzuim.

Leerlingen halen een gemiste toets altijd in. Dit gebeurt op woensdagmiddag om 15.45 in de week nadat de toets is gemist. Voor de onderbouw vindt de inhaal plaats in lokaal 33 en voor de bovenbouw in lokaal 24.

Voor het inhalen van spreek- en luistervaardigheid maakt de docent zelf een afspraak met de leerling(en). Maar ook deze leerlingen worden genoteerd in het document voor 'toetsinhaal'.

Na het inhalen van de toets controleert de teamleider de geldigheid van het verzuim. Dit geldt ook voor het inhalen van spreek- en luistervaardigheid.

Een leerling die geen geldige reden heeft voor zijn/haar afwezigheid tijdens de toets, krijgt het cijfer 1,0 ongeacht het resultaat van de ingehaalde toets. Ouders worden hierover geïnformeerd door de mentor. De vakdocent noteert het cijfer van het ingehaalde werk wel in zijn/haar eigen administratie.

Is het verzuim in orde, dan wordt het resultaat van de ingehaalde toets door de vakdocent ingevoerd in Magister.

De vakdocent controleert voor de rapportvergadering of alle toetsen zijn ingehaald. Er mogen geen inhaal- of lege vakjes in het cijferoverzicht voorkomen.

## 8.2 Langdurig verzuim

Leerlingen die langdurig afwezig zijn geweest en meerdere toetsen moeten inhalen, krijgen een aangepast inhaalprogramma. Het zorgteam stelt vast dat voor het verzuim een geldige reden is en geeft de leerlingen die dit betreft door aan de teamleider.

Het aangepaste inhaalprogramma houdt in dat deze leerlingen niet alle gemiste toetsen inhalen, maar dat de vakdocenten van de betreffende vakken bepalen welk van de gemiste stof noodzakelijk is voor een succesvol verloop van de verdere schoolloopbaan. Zij maken op basis van deze stof een nieuwe toets (of maximaal 2 nieuwe toetsen) waarin al deze stof gedekt is. Het zorgteam maakt in samenspraak met de mentor, ouders en leerling een rooster voor het inhalen van deze toetsen. De vakdocent bereidt de leerling voor op deze toets middels extra uitleg na schooltijd.

## 8.3 Herkansingen

Leerlingen mogen iedere periode 2 toetsonderdelen (te weten: toetsweektoets, proefwerk of mondeling) naar keuze herkansen, mits aan de voorwaarden voor herkansing is voldaan. Iedere combinatie is mogelijk en leerlingen mogen ook onderdelen herkansen waarvoor zij al een voldoende hebben behaald. Het hoogst behaalde cijfer blijft staan.

## 9 Cijfervergaderingen, overgangsnormen en diplomering

### 9.1 Cijfer-, overgangs- en determinatievergaderingen

In schooljaar 23/24 is de procedure van de rapport-, overgangs- en determinatievergaderingen herzien. Deze vergaderingen verlopen nu volgens het volgende stappenplan:

<b>Stappen voor een goede en eerlijke cijfervergadering</b>	
1	Voor iedere leerweg is er een globale 'typering' opgesteld. Wat moet een vmbo tl / kader / basis leerling in algemene zin kennen en kunnen. Wat verwachten de school van een tl-, kader- en basis-leerling? Waarin onderscheiden zij zich? Dit is de eerste meetlat. Zie bijlage
2	De overgangsnormen zijn vastgesteld en de vakdocenten hebben hier kennis van genomen.
3	Iedere docent kent de examenvereisten -> wat moeten leerlingen kennen en kunnen om te slagen en in welke verhouding moeten zij dit kunnen? (Verhouding tussen de cognitieve niveaus) Deze verhouding vormt het uitgangspunt van <ul style="list-style-type: none"> <li>a) het curriculum-&gt; vanuit deze verhouding is teruggewerkt naar de brugklas zodat er sprake is van een doorlopende leerlijn</li> <li>b) de toetsen -&gt; vanuit deze verhouding is teruggewerkt naar de brugklas zodat de moeilijkheidsgraad geleidelijk oploopt.</li> </ul>
4	Vakdocenten richten hun lessen in op basis van wat de leerlingen moeten kennen en kunnen op de toets/ het examen-> keuze theorie en opdrachten => constructive alignment.
5	Iedere vakdocent brengt in kaart/ houdt bij waar de leerlingen staan met betrekking tot hetgeen zij moeten kennen en kunnen. In hoeverre liggen de leerlingen op koers om te slagen op het betreffende niveau? Wat is er nog nodig? Waarom lukt het nu nog niet? Gaat het überhaupt lukken?
6	Het zorgteam zorgt voor achtergrond informatie over iedere leerling (o.a. informatie over de thuissituatie, leerachterstanden, leerstoornissen), zodat het docententeam afwijkende resultaten/ resultaten die niet passen bij de verwachtingen kan plaatsen en weet welke extra ondersteuning eventueel nodig is om het doel te halen.
7	Vakdocenten bereiden zich voor op de vergadering door zich een beeld van iedere leerling te vormen. Kan de leerling het niveau voor het eigen vak wel of niet aan en waarom? Zij denken actief na over mogelijke oplossingen op cognitief gebied. Vakdocenten doen dit onafhankelijk van elkaar.
8	De mentor bereidt in samenspraak met de leerlingbegeleiding een pleidooi voor, voor iedere leerling. Verschillende invalshoeken worden meegenomen, d.w.z. opmerkingen van de vakdocenten als ook relevante, persoonlijke omstandigheden. Gelet wordt op een neutrale toon.

9	De leerlingbegeleiding denkt na over oplossingen op sociaal-emotioneel gebied.
10	De mentor zorgt tijdens de vergadering voor de interactie, participatie en structuur -> alle docenten zijn actief betrokken en alle vakdocenten krijgen het woord. Alle leerlingen worden besproken en dit gaat aan de hand van vooraf bepaalde onderwerpen: cijfers, werkhouding/gedrag, verzuim, thuissituatie.
11	De teamleider projecteert de vergadergegevens van iedere te bespreken leerling middels MMP-dashboard en RTTI -> o.a. cijfers, verzuim, schoolgeschiedenis, materiaal/huiswerk vergeten, scoring cognitieve niveaus.
12	De teamleider fungeert als neutrale persoon die let op sfeer (nadrukkelijk ook op de toon van de eerste spreker), structuur, interactie en participatie.
13	Leerlingen die opstromen, afstromen of doubleren worden aan het einde van de gehele vergaderronde nogmaals besproken door de 2 teamleiders, leerlingbegeleider van het leerjaar, de directrice, de ZoCo en de Coki -> onderlinge vergelijking en vergelijking met soortgelijke leerlingen waarover een ander oordeel is geveld. Kortom: is de beslissing terecht en consequent?

Bij de cijfervergaderingen wordt niet alleen gekeken naar de cijfers van de leerling, maar ook naar werkhouding, gedrag en thuissituatie. Dit geldt voor iedere te bespreken leerling. Dit betekent dat min of meer dezelfde cijferresultaten kunnen leiden tot andere beslissingen/ uitkomsten. Cijfer-, overgangs- en determinatievergaderingen zijn maatwerk. Naar de leerlingen en ouders toe kan de beslissing echter altijd onderbouwd en met gegevens gesteund worden.

## 9.2 Overgangsnormen

In schooljaar 23/24 zijn de overgangsnormen opnieuw vastgesteld. Deze zijn terug te vinden in de schoolgids, welke te vinden is op de schoolsite van het Huygens College:

<https://huygens-college.nl/onze-school/schoolgids>

## 9.3 Diplomerings

Voor regelgeving m.b.t. diplomering wordt verwezen naar het examenreglement dat ook op de schoolsite van het Huygens College te vinden is: <https://huygens-college.nl/assets/files/documenten/2025/examenreglement-2025-2027.pdf>

## 10 Kwaliteitsborging en aanbevelingen

Iedere docent is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn/haar onderwijs, als ook voor de toetsing en de analyse van toetsen door de vakgroep en door de leerlingen.

Toetsing en toetskwaliteit moet een terugkomend agendapunt zijn tijdens de sectievergaderingen. De sectievoorzitter is verantwoordelijk voor het agenderen van deze twee punten. Tevens zorgt deze ervoor dat de vaksectieleden zich vooraf kunnen voorbereiden op dit agendapunt en houdt hij/zij toezicht op het afnemen van de kwaliteitsanalyse door de leerlingen.

Toetsen worden op het Huygens College in principe niet gemaakt door individuele docenten, maar door minimaal twee vakdocenten. Hierbij fungeren de toetsen uit de methode als leidraad en niet als blauwdruk. Immers: toetsen zijn gebaseerd op de eigen leerdoelen van de vaksectie en een methode kan deze leerdoelen niet kennen.

Om voortijdig onduidelijkheden en/of constructie of taalfouten op te sporen, worden gemaakte toetsen waar mogelijk ook gecontroleerd door iemand van buiten de sectie.

Omdat er voor de leerlingen veel afhangt van toetsen, verdient het aanbeveling om een x-aantal collega's, liefst afkomstig uit de alfa-, bèta-, gamma- en praktische vakken op te leiden tot toetsexpert. Dit zouden de leden van de toetsbeleidsgroep kunnen zijn.

De examencommissie heeft in samenwerking met de coördinator onderwijs, kwaliteit en innovatie en deze toets-experts een aanvullende taak in de borging van de kwaliteit van de toetsproducten en –processen. Zij controleren met regelmaat de kwaliteit van afgenomen toetsen, door deze willekeurig te selecteren. Waar nodig gaan zij met de vaksecties het gesprek aan over de kwaliteit van toetsing.

De schoolleiding en coördinator onderwijs, kwaliteit en innovatie hebben twee keer per jaar een evaluatiegesprek met de vaksectievoorzitters. Naast de ambitieplannen en examenresultaten zal ook de kwaliteit van toetsen een gespreksonderwerp worden, met als doel de kwaliteit van de toetsing te vergroten en te bespreken of de ingeslagen weg werkt. Op deze manier vormt het werken aan en borgen van toetskwaliteit een continu proces binnen de school.

## Aanbevelingen

Bovenstaande leidt tot de volgende aanbevelingen:

1. Bijscholing in de taxonomie van RTTI voor alle docenten;
2. Controleren of de school een leerling-licentie voor RTT-online heeft en deze anders activeren voor komend schooljaar;
3. Een toetsrooster -> een rooster dat aan het begin van iedere periode gedeeld wordt met docenten en leerlingen en waarop alle schriftelijke toetsen voor de periode zijn ingedeeld. Vaksecties kunnen een voorkeur uitspreken voor het moment van toetsing, waarmee geprobeerd wordt rekening te houden;
4. Nader onderzoek naar het effect van toetsweken. Het vergelijken van de resultaten van toetsweektoetsen met de resultaten van reguliere toetsen laat niet zien waardoor de verschillen veroorzaakt worden. Het verdient aanbeveling om leerlingen na een toetsweek te vragen naar a) hun voorbereiding op toetsweektoetsen in vergelijking tot reguliere toetsen en b) hun ervaring wat betreft moeilijkheidsgraad van toetsweek toetsen in vergelijking tot reguliere toetsen. Op basis van dit onderzoek kunnen gerichte interventies worden uitgevoerd;
5. Er hangt veel af van goede toetsen. Daarom verdient het aanbeveling om een x-aantal collega's, liefst afkomstig uit de alfa-, bèta-, gamma- en praktische vakken en eventueel de examencommissie op te leiden tot toetsexpert;
6. Toetskwaliteit wordt onderdeel van de sectie-evaluatie besprekingen.

## Bijlage 1: Voorbeelden praktische opdrachten

Toetsvorm	Uitleg
Observaties	Met name gericht op de beheersing van bepaalde, vooraf bekende, vaardigheden
Maak-opdracht	Maken, bouwen, creëren -> zorgt ervoor dat het leren meer verankerd wordt
Schrijfoopdracht	Leerlingen die schrijven maken iets nieuws met de geleerde stof
Reflectie	Leerlingen leren wat ze de volgende keer anders willen doen
Portfolio	Koppelen van leerstof aan activiteiten/ bewijzen en zodoende aantonen dat deze beheerst wordt.
Blog of website	Verwerken van het geleerde in een online verhaal met afbeeldingen
Vlog of podcast	Gebruik making van de 21th century skills van de leerlingen om de geleerde stof uit te leggen
Peer assessments	Leerlingen bevragen elkaar en voorzien elkaar van feedback

## Bijlage 2: Voorbeeld Rubric

Bewerkbare versie is te vinden in de map 'onderwijs'



### Beoordelingswijzer: Rubric

Vak <input type="text"/>	Hoofdstuk <input type="text"/>
Niveau <input type="text"/>	Naam toets <input type="text"/>

Beoordelingscriteria (vakinhoud, vaardigheden, werkhouding)	beheersingsniveau van de beoordelingscriteria		
	Onvoldoende	Voldoende	Goed

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			



## Bijlage 4: Toetsmatrijs

Bewerkbare versie is te vinden in de map 'onderwijs'



### Toetsmatrijs

Vak  Naam toets

Onderwijstype  Toetsvorm

Leerjaar  Cesuur

Leerdoelen/ onderwerpen	Vraag-nummer	Open/ gesloten	Brongebruik nodig? Zo ja, welk type?
<b>Onderwerp</b>			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
		Open: ...% Gesloten: ...%	Kaart: ...% Grafiek: ...% Afbeelding: ...% Tekst: ...% Overig: ...% Geen: ...%

**Puntenverdeling over de verschillende onderwerpen**

Paragraaf x: \_\_\_\_\_  
Punten: \_\_\_\_\_ Percentage: \_\_\_\_\_

Paragraaf x: \_\_\_\_\_  
Punten: \_\_\_\_\_ Percentage: \_\_\_\_\_

Paragraaf x: \_\_\_\_\_  
Punten: \_\_\_\_\_ Percentage: \_\_\_\_\_

Paragraaf x: \_\_\_\_\_  
Punten: \_\_\_\_\_ Percentage: \_\_\_\_\_

Paragraaf x: \_\_\_\_\_  
Punten: \_\_\_\_\_ Percentage: \_\_\_\_\_

## Bijlage 5: Format PTO

Studie	Periode	Kolomnummer (in Magister)	Kerdoelen	Korte omschrijving	Inhoud	Toetsvorm	Duur/Deadline	Toegestane hulpmiddelen	Weging



## Bijlage 7: Globale typering vmbo-b, vmbo-k en vmbo-tl leerling

### Typering Huygens Leerlingen naar Profiel

Deze typering is te gebruiken voor een eerste, globale verdeling van leerlingen over de drie profielen. Maar houdt steeds voor ogen dat leerlingen geen standaard typering zijn. Bij het determineren van leerlingen spelen veel factoren een rol. Het determineren van leerlingen is maatwerk.

#### Basis Beroepsgerichte Leerweg

De leerling:

- heeft veel duidelijkheid nodig;
- kan 5-10 minuten zelfstandig werken;
- houdt ervan actief bezig te zijn;
- kan 5 minuten luisteren naar uitleg/ instructie;
- heeft liever visuele/ gesproken instructie in plaats van tekst;
- heeft baat bij stapsgewijze instructie;
- leert het best in een veilige en sociale omgeving;
- heeft een afwachtende houding;
- heeft moeite met het formuleren van een hulpvraag;
- heeft hulp nodig bij nieuwe en bij bekende opdrachten;
- is gericht op de docent;
- werkt opdracht voor opdracht;
- houdt van afwisseling in werkvormen/ wil niet langere tijd hetzelfde doen.

#### Kader Beroepsgerichte Leerweg

De leerling:

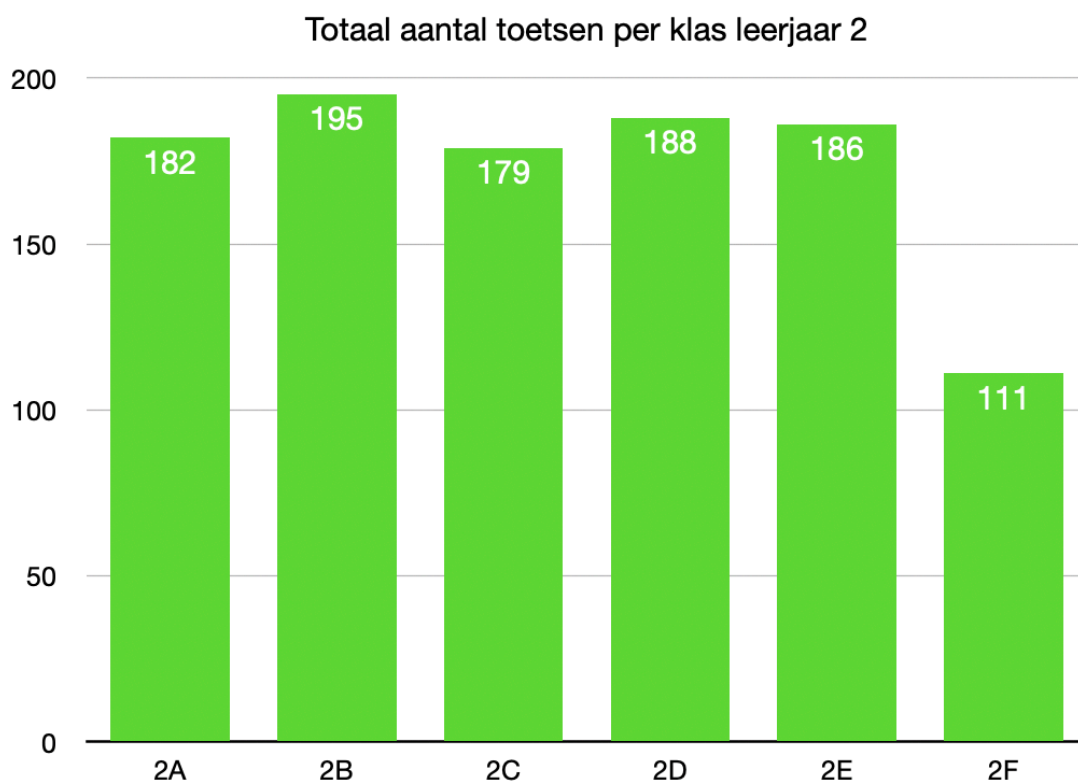
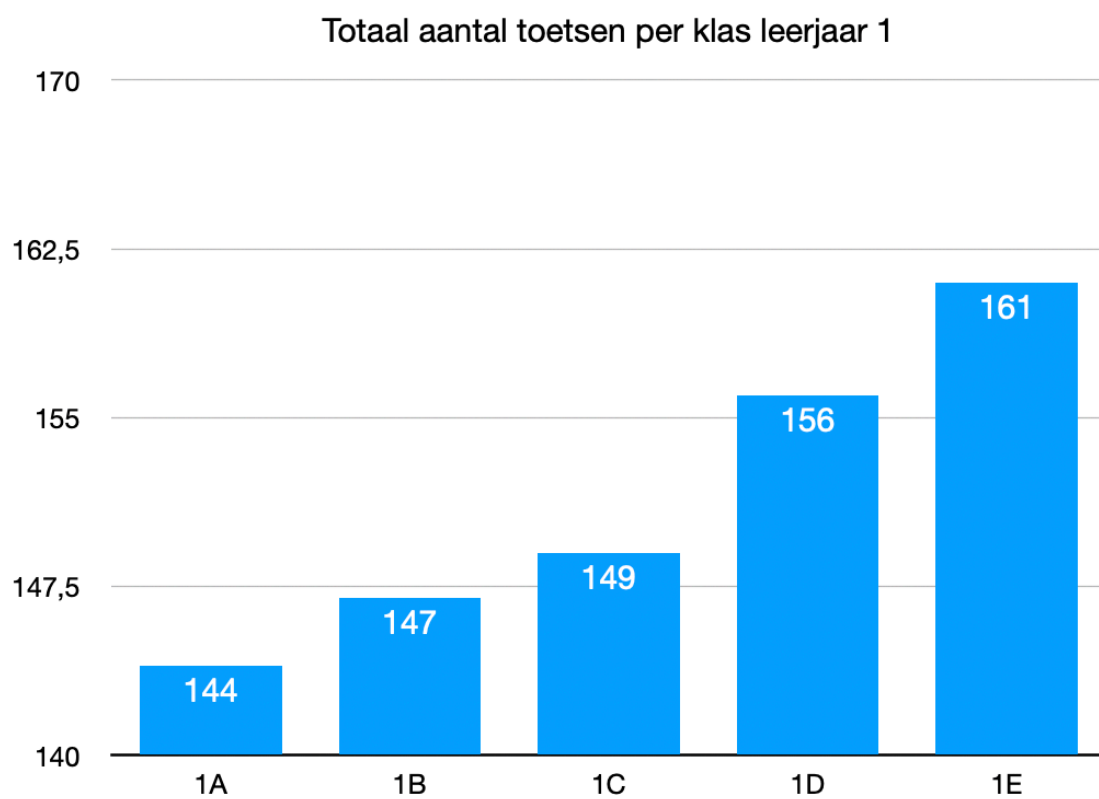
- heeft duidelijkheid nodig;
- kan 10-15 minuten zelfstandig werken;
- kan 5-10 minuten luisteren naar uitleg/ instructie;
- heeft liever visuele/ gesproken instructie in plaats van tekst;
- neemt meer initiatief wanneer hij/zij hulp nodig heeft;
- kan een hulpvraag formuleren;
- werkt het best met dingen die hij/zij kent;
- heeft hulp nodig bij nieuwe opdrachten;
- kan meerdere opdrachten achter elkaar maken;

#### Theoretische Leerweg

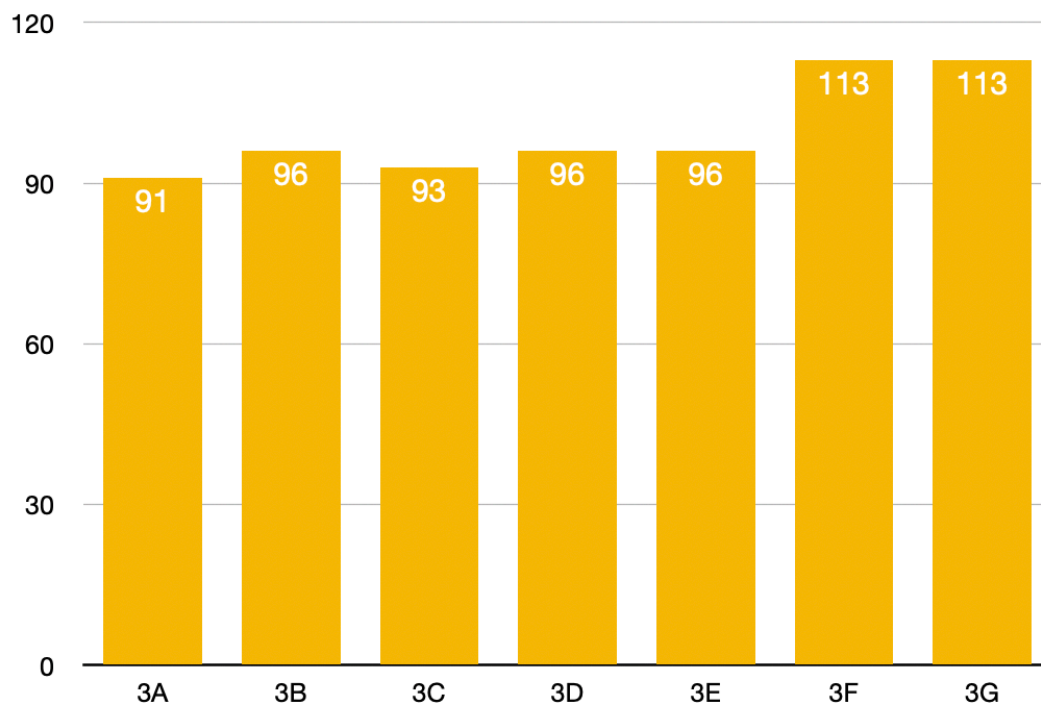
De leerling:

- kan een beetje abstract denken;
- leert vanuit een intrinsieke motivatie;
- kan langer dan 15 minuten zelfstandig werken;
- kan 10-15 minuten luisteren naar uitleg/ instructie;
- maakt het niet uit of instructie gesproken/ visueel is of tekst;
- kan zelfstandig nakijken en verbeteren;
- neemt initiatief wanneer hij/zij hulp nodig heeft/ iets niet begrijpt;
- kan een hulpvraag formuleren
- kan meerdere opdrachten achter elkaar maken/ kan grotere opdrachten aan;
- kan een paar dagen vooruit plannen;
- kan eenvoudige schema's maken.

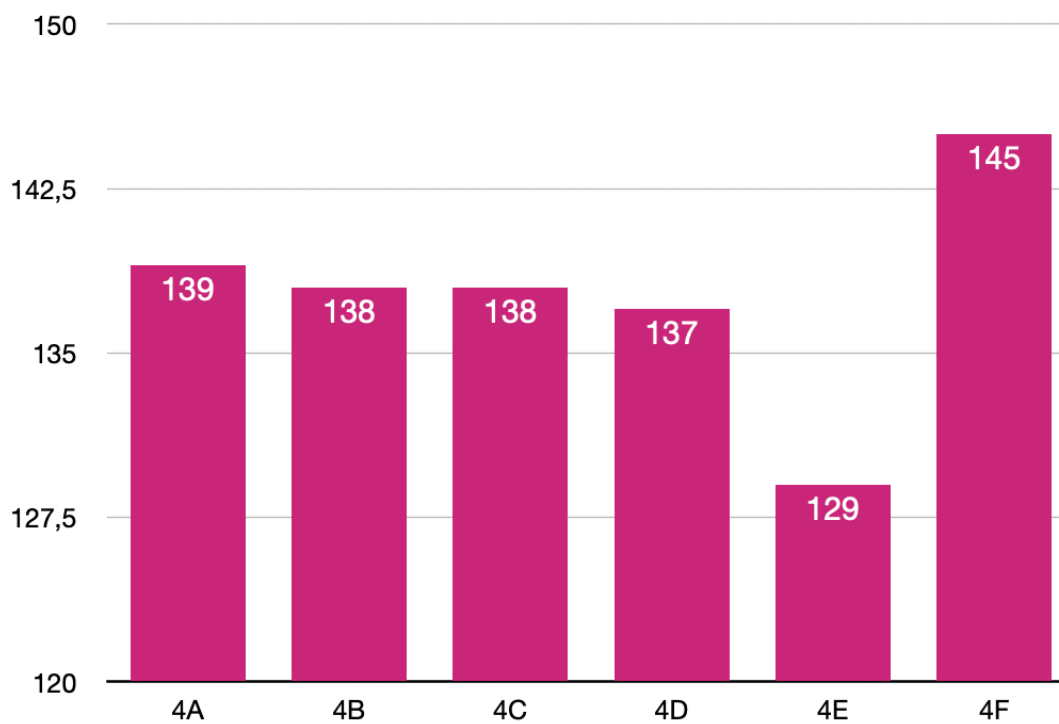
## Bijlage 8: Aantal toetsen per klas in schooljaar 22/23



Totaal aantal toetsen per klas leerjaar 3



Totaal aantal toetsen per klas leerjaar 4



## Bijlage 9: Het effect van toetsweken

